

Володимир Берізка.....	\$10
Пл. сен. М. Василик	\$10
Меланія Кокорудз	\$10
Пл. сен. Міляс Лебедович	\$10
Пл. сен. Володимир Мерещук	\$10
д-р Роман Мороз	\$10
С. О. Островський.....	\$10
д-р Роман Рак	\$10
Микола Ройка	\$10
М. Рубич	\$10
Пл. сен. О. Савчук	\$10
Пл. сен. Ярослава Ціханська.....	\$10
І. Я. Абрамчук-Клим	\$5
Р. Бобяк	\$5
Петро Войновський	\$5
О. Равлюк	\$5

До дня 28 лютого 1991 видано:

На Пласт в Україні.....	\$2824.25
На Пласт у Бразилії	\$2453.25
На Пласт у Польщі	\$3000.83

Потреби існують далі! Просимо виставляти чеки на: "Plast — Ukraine" і пересилати до:

DR. GEORGE M. J. SLUSARCZUK
53 BAYBERRY DRIVE
MONROE NY 10950
U.S.A.

Головна Пластова Булава

З М І С Т

РЕДАКЦІЙНА СТАТТЯ

<i>Володимир Соханівський:</i> За сімлінну та глибоку підготовку 1	
<i>Vivos voso!</i>	3
<i>Владика іннокентій, ЧСВВ:</i> Чому молодь відчужується	
від церкви	4
<i>о. Володимир Ковбич МСВВ:</i> Критичний змисл	7
<i>Михайло Бажанський:</i> Український Пласт, на нових етапах	
Звернення до громадсько-політичних організацій, партій	
і рухів України	13

СУЧАСНА УКРАЇНА

"Пласт" — велика гра.....	15
<i>Іван Франко:</i> Якби ти знав.....	21
<i>Єва Почтар:</i> Пласт в Україні й діаспорі	22
<i>Оксана Пахльовська — поет і науковець</i>	29
<i>Блаженства провідника</i>	34
<i>Михайло Мохнатий:</i> Загроза розбрату	35
<i>Шановні екстермісти!</i>	39

ХРОНІКА

<i>В. Соханівський:</i> З "Бурлаками" по Україні 1990 р.....	41
Пластуни з України складають пластову присягу	44
<i>Пл. сен. О. Джулинський:</i> Пластуни з України складають	
пластову присягу	44
"Чорноморці" відбули Велику Раду	47
З'їзд Пласту в Україні	48
"Зелений Світ"	50
<i>Юрій Колотій:</i> Нам необхідні комп'ютерні програми	
українською мовою	51
<i>Пл. сен. Стефа Король:</i> Перша пластова присяга	53
<i>Т. Горохович:</i> 100-ліття поселення українців у Канаді.....	55

НА ВІЧНУ ВАТРУ

Померла Ольга Манастирська	60
----------------------------------	----

ПЛАСТОВИЙ ГУМОР

<i>І. Франів:</i> УКК... ..	61
Пожертви на потреби Пласту	62

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Ч. 1 (94)

Торонто

1991

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Видає Головна Пластова Булава

Квартальник

Ч. 1 (94)

Редакція:

Mr. W. Sochaniwskyj, 1045 Bloor Street West, Toronto, Ontario
M6H 1M4

Адміністрація:

2199 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6S 1N2
Tel.: (416) 769-7855

Редакційна Колегія:

Володимир Соханівський, Адольф Гладилович,
Леся Храплива-Щур, Тоня Горохович

З М І С Т

надрукований на 3-ій сторінці обкладинки.

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора, висловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції, чи пластового проводу.

Редакція застерігає собі право справляти мову, як теж часом скорочувати незамовлені надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи чи дописи, які — на думку редакції — могли б бути для когось образливими.

Річна передплата: \$25.00 ЗСА, або їх рівновартість

Просимо своєчасно повідомляти нас про зміну адреси.

Журнали, які повернуться не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за доплатою одного долара від посилок.

PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Magazine

2199 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada — M6S 1N2

Набрано і надруковано у Видавництві "Новий Шлях"

The New Pathway Publishers Limited
297 College Street, Toronto, Ont. Canada — M5T 1S2

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Ч. 1 (94)

РЕДАКЦІЙНА СТАТТЯ

ЗА СУМЛІННУ ТА ГЛИБОКУ ПІДГОТОВКУ

ГПБ знову заохочує наші проводи і взагалі наше членство взяти посилену участь у поглибленій застанові і розробленні тем Пластового Конгресу Третього (ПКТ), а особливше про суть і деології Пласту. Обсервуючи тут і там підхід до цієї проблематики, можна зробити спробу бодай поверховно поділити членство на три групи:

1. Це люди, яким справа ідеології є байдужа. Вони наполягають, щоб Пласт діяв так, як вміє і може.

2. Це ті активні, провідні, молодші і дуже молоді, амбітні, з інтелектуальним нахилом та почуттям особлившої місії. Після їхнього розсудку і досвіду, деякі речі, навіть головні обов'язки чи закони треба змінити, доповнити, щоб ніхто не закидував нам, що ми маємо щось спільного з такою чи іншою ідеологічною течією, політикою чи навіть віровизнанням. Вони з приємністю змінили б дещо з головних обов'язків чи замінили б деякі точки пластового закону. На їхню думку, підкреслення послуху пластовій владі чи проводові не потрібне тепер тому, бо життя виявило, що сліпий послух у тоталітарних країнах (Гітлер, Сталін) довели до катастрофи держав та трагедії народів, особливо українського народу. Це дуже важлива і легітимна заввага пластунів тут, а

особливо в Краю, але ми призабули, що вже з перших офіційних сходин гуртка чи роя вони вибирають собі свій провід демократично! **Всі проводи є вибрані демократично**, і ми маємо право й обов'язок не вибрати проводу, який нам не підходить. Подібно маєтись справа з деякими "застарілими" точками закону, і спроба замінити їх напр.: підприємчивий, незалежний у думанні і поведінці, амбітний, відважний і ініціативний тощо. Вище подані властивості, на жаль, не всі є чеснотами, і вони можуть бути сприйняті деким залежно від вдачі даної одиниці.

3. Це група членства Пласту, яка глибоко зрозуміла, інтелектуально схопила тотальність суті Пласту, пережила його щиро і глибоко у власному житті, як у житті своїх вихованців. Ці люди довели Пласт до сучасних днів. Ці люди не бажають якихось особливих суттєвих змін ідеології Пласту, бо знають, як уважно і серйозно з поміччю найкращих умів нашої спільноти, науковців, письменників, виховників та основників Пласту була передумана не тільки кожна думка, а й кожне слово, гасло, речення. Вони знають, що рамці пластової ідеології є такі, що вони можуть і мають моральне право вбирати у себе все, що є чисте, етичне, моральне, корисне народові і Пластові. Всі ці речі чи добавки не мусять бути зафіксовані у головних обов'язках чи законі. Кожний добрий виховник має також передати своїм вихованкам щось таке, навіть персональне, що воно не є схоплене ніякими правилами. Кожний досвідчений член Пласту, коли глибше застановиться і загляне у своє минуле, то з приємністю натякне, що оцю позитивну властивість чи чесноту він придбав чи засвоїв від того виховника, глибше зацікавлення цією річчю від тамтого, а витривалості праці від тамтої тощо. Всі ці речі не були схоплені жодними параграфами, а вони є такі позитивні, такі "пластові".

Шукаючи по старих "шпарґалах" чи записках, я знайшов записку, що на перших важливіших курсах чи вишколах виховників чи зв'язкових зараз по війні, висувалося гурірку так неповторної людини а нашої спільноті, якою був пок. д-р Микола Шлемкевич, наш найвизначніший філософ з його дуже впливовою бесідою про світогляд і характер, яку він назвав "ПРОГУЛЬКОЮ ДО ВЕЛИКОЇ СТОЛИЦІ". Це 32 сторінкова брошурка з 1946/47 років. Написана вона дуже легким захоплюючим стилем справжнього філософа — не керівника. В тій брошурці він, між іншим, вчить: "...отакій один погляд зверху якоїсь владної ідеї, що обіймає світ і життя — це світогляд, це ціль

наших духових мандрівок, їх внутрішній сенс". А далше він каже, що в нашій мандрівці "Багато, дуже багато людей залишається по дорозі... і ніколи на виходить на верх..." В іншому місці він додає: "А всеж одне ясне: людина що всією душою прийняла якийсь окреслений світогляд за свій, та людина стає якась інакша в порівнанні з іншими людьми. Вона має у душі якийсь порядок мислей. Вона носить у душі міру цінностей, такої людини вже не заскакують легко життєві події. Вона зразу відчує їх ціну і знає їх місце в житті й у світі". "Порядок дій і послідовність постави супроти своїх власних хотінь, супроти світу — це те, що означає словом характер!" Отже ж, чи варто так сильно борсатися намаганням змін головних обов'язків чи законів? Розвинувши пластовий світогляд у загальному та добрий характер, присвятім більше уваги тим проблемам, які тої уваги потребують.

Володимир Соханівський

VIVOS VOCO!

"Микито, рідний брате!... будь ласкав, напиши до мене так, як я до тебе пишу, не по-московському, а по нашому... Нехай же я хоч через папір почую рідне слово, нехай хоч раз поплачу веселими сльозами, бо мені тут так стало скушно, що я всяку ніч тільки й бачу во сні, що тебе, Керелівку та рідню, та бур'яни (ті бур'яни, що колись ховався од школи); весело стане, прокинусь, заплачу. Ще раз прошу, напеші мені письмо, по своєму, будь ласкав — а не по-московському ... Добраніч.

Твій рідний брат Тарас Шевченко

... Не забудь же, зараз напеші письмо — по своєму"

15 листопада 1839 р. С. Петербург
З листа Тараса Шевченка до Миколи Шевченка

... Кобзарю!
Знов до тебе я приходжу,
бо ти для мене совість і закон.

Ліна Костенко

ЧОМУ МОЛОДЬ ВІДЧУЖУЄТЬСЯ ВІД ЦЕРКВИ

Грецький філософ Сократ промовляючи одного разу до атенських патріотів, послужився оригінальною символікою. Він узяв в руку зіпсоване гниле яблуко, підніс його високо так, щоб усі присутні могли його бачити, і голосно промовив: “Наша нація безідейна, морально зіпсована — гнила, як оце яблуко”. Тоді він кинув це яблуко на землю: воно розлетілося на кусні і глядачі побачили здорові зернятка. Вказуючи пальцем на ці зернятка, Сократ продовжував: “Цими зернятками є наша атенська молодь. В зернятках є зародок нового життя, є надія і запорака нових овочів. Тому звернімо особливу увагу на нашу молодь!” Сократ промовляв у четвертому столітті перед Христом.

А яка ситуація у світі сьогодні, в двадцятому сторіччі християнської ери? Кожний з нас каже: Стан жалюгідний, пригноблюючий, невеселий, справжній стан “мерзості запестіння”, передсказаний пророком Даниїлом. Ми, християни, боліємо найбільше над тим, що наша молодь збайдужіла до Христа і Христової Церкви. Всюди чуємо нарікання, що молодь затрачує віру в Творця, що нищить себе морально атеїстичними засадами, наркотиками, алкоголем, вільною любов'ю, що “молодь не з Христом”, “молоді нема в церкві”, “бракує молоді в українській спільноті”.

На цьому місці я зроблю маленьку заввагу, чи радше деґресію, а саме, що наша молодь сьогодні не є гірша від молоді часів Сократа.

Це безперечний факт, що наша молодь відчужується від Церкви, не практикує релігії. Та тут насувається питання: “Чому вона байдуже для релігії? Чому її не видно в церкві? Де корінь лиха? Хто завинив?” Кожний спихає вину на когось на другого. “Завинила школа, батьки, оточення, вчителі, Церква, священники й тому подібне”. Звичайно, хтось інший завинив, а не ми! Це дуже давня історія, яка почалася при колисці людського роду. Адам зіпхав вину на Єву, кажучи: “Жінка дала мені й я з'їв;” (Буття 3, 12). Єва “не винна”, бо “змій обманув мене, і я з'їла” (Буття 3, 13). Хто завинив? Відповідь на це питання не є в рамках моєї короткої статті. Ми шукаємо радше відповіді на запис: “Що нам робити” Бо

мусимо щось діяти! Нам не вільно заложити рук, мовляв — справа пропаща! Ніколи! Бо найкраще, не вся молодь відчужилася від Христа. За часів пророка Іллі в Ізраїлі був жалюгідний релігійно-політичний стан; здавалося, що ідолопоклонство зовсім усунуло культ правдивого Бога, Господь потішив пророка радісною вісткою, що сім тисяч ізраїльтян зберегли вірність Богові й не кланялись перед божком Ваалом (І Царів 19: 18). І в нас ще є ідейна молодь, яка потребує лише заохоти, помочі, вказівок і доброго прикладу християнського життя, а нашим обов'язком є подати тій молоді помічну руку, щоб зблизити її до Христа і до Христової Церкви.

Наша молодь буде релігійна і буде держатися Церкви, якщо вона пізнає Христа.

Наука психології каже, що людина не може любити когось, кого не знає. Треба найперше пізнати людину, її характер, її добрі прикмети, її чесноти, пізнати доброту її серця, її безкорисну любов ближнього й тоді природно, спонтанно зродиться в серці пошана, любов і приязнь до тієї особи. Примінім сказане до Христа Ісуса. Чому Християни замало люблять Христа? Чому старші й молодь не цікавляться Особою Христа, Божественного Спасителя?

Чому для багатьох християн Син Божий, Відкупитель Світу, став якоюсь непопулярною постаттю зложеною в архивах, безпрактичного значення у щоденному житті? Чому? Тому, що християни не знають Христа, або знають Його замало, поверхово, дуже недосконало. Тому хочу звернути увагу на дві різні речі: знати Христа і знати про Христа.

Що іншого є знати Христа, а зовсім що іншого знати про Христа. Багато безбожників знають про Христа, дехто з них навіть студіює Біблію — Святе Письмо, щоб запізнатися з відповідними текстами і згодом їх опрокидувати, а навіть і висміювати.

Пізнання Христа набувається наукою, злученою з молитвою, з розважаннями, з роздумуванням над духом Христової правди, над недосяжними чеснотами Сина Божого, над Його безконечною любов'ю до людського роду. До апостола Филипа Спаситель промовив був на Тайній Вечері: “Скільки часу я з вами, а ти мене не знаєш, Филипе?” (Йоан 14). Скільки християни довгі роки звуть себе учнями Христовими, але насправді не знають належно Христа. Скільки молоді, охрещеної в ім'я Господа Ісуса, живе на цій планеті без думки про Христа, Сина Божого! Це саме є найбільшою трагедією християнської релігії: християни не знають Христа.

Всім нам відомо, що молодь захоплюється одушевляється добром, красою, силою, героїзмом, жертвою життя за друзів, вона залюбки шукає ідеалів. В Христі Ісусі знаходимо всі благородні прикмети в найвищому ступені. Він — “Оорога, істина і життя” (Йоан 14: 6), Він — “Цар над царями” (Одкровення 17: 14). Він — “Добрий Пастир” (Йоан 10: 11), Він — “Альфа і Омега” (Одкровення 1, 8), Він — наш найкращий Друг, бо “полюбив нас і видав себе за нас” (Галатів 2: 20). Він смертю смерть подолав і відчинив нам вступ до вічного життя. Отже, в Христі маємо все, за чим тужить наше серце. Пізнання Христа розпалює в серцях любов і родить християнських героїв, готових на всяку жертву за євангельські ідеали. Нам треба робити все можливе, щоб нашої молоді поставити перед очі той маєстатичний — божеський портрет Сина Божого.

Отже, допоможім молоді пізнати Христа, а тоді напевно молодь буде християнська і буде ревними членами нашої Церкви.

Присяга пластунок і пластунів у Львові

КРИТИЧНИЙ ЗМИСЛ

В моїй статті “Св. Василій — Виховник” (Календар “Праці” на 1983-ий Рік, ст. 33-40) я писав, що св. Василій приказує, щоб молодь була обережною в читанні творів старовинних поганських авторів. Він їх не заборонював читати, одначе поучував, як з них користати, бо твори великих поетів, справжніх філософів, мають також виховну вартість, а не тільки для вправи стилю та думки: “...чеснота стане звичайною для дітей, коли ті твори, які про неї говорять, глибоко проникають і будуть немов вириті незатертими буквами в їх ще ніжній пам’яті” (Гомілії, XXII, 3) “Поганські науки не без користі для душі. Вибрана старовинна література є приготуванням до вивчення св. Письма” (Н.В.Н.: Науки св. Василія для Народу, ст. 252). Найкращі писання це ті, що заохочують до чесноти. За поученням нашого св. Засновника треба приймати що корисне, а й знати що відкинути. Вміти використати з того, що є благородне для душі! Тому конечно навчитися **критично**, з розсудком на все дивитися, не приймаючи нічого на перший погляд, і завжди керуватися радше розумом, ніж почуваннями.

Ці поучення — дуже влучні й мудрі, тому й актуальні. Отже, можемо застосувати їх до наших часів. Сьогодні дуже відчувається брак критичного духа, й тому масова література, фільми й телевізійні програми легко й скоро мають великий вплив на народ. Також різні політики-демагоги, спортивні фанатики чи артисти, або навіть релігійні діячі різних віровизнань — сектанти, які вміють гучно-бучно промовити, переконувати, швидко притягають до себе багато прихильників, бо на жаль, більшість народньої маси не має виробленого критичного змислу, і тому легко нею заволодіти. Вистачить, щоб хтось гарно й приманливо заговорив, а може й дещо матеріального подарував, то зараз така некритична особа піддається.

Брак критичного духа в народі походить від недостатнього виховання в родині, від нестачі добрих шкіл, від усякого роду

авторитаризму, от скажімо державно-урядового, а особливо накидання телебаченням масової культури (делікатний авторитаризм!), що утруднює думання і рішення людини. Тоді людина перестає бути собою, а стає одною із тисяч таких самих, як вона, що їх маніпулюють суспільними чинниками, а особливо — засобами масової інформації. Така велика анонімна маса, також має великий вплив на індивідуальну людину.

“Масове суспільство” легко маніпулювати й використовувати до різних цілей — політичних, деморалізуючих, економічних, споживчих. Така маса не думає, не розрізняє, свідомо не вибирає й не вирішує, а безкритично приймає “поради” телевізії чи якогось демагога. Але маса також поглинає одиницю чи менші групи, бо безкритична одиниця, без спротиву пристосовується до маси. А щоб бодай трохи вийти з гнітучої анонімності, що є овочем авторитаризму й засобів масової інформації, вона ідентифікується з якимсь ідолом — співаком, актором, політиком, футбольним грачем...

Критичний змисл — це правильне, здорове думання, християнська мудрість: в усьому керуватися розумом і євангельськими засадами, в сумнівах засягнути поради від компетентних людей, бути собою, любити інших, шукати й боронити правди, яка нераз є тяжкою й пекучою, і котрої часто більшість не сприймає. Як у природному пляні існує біологічна відпорність проти різних фізичних хворіб, так і в інтелектуальному, моральному й духовному пляні треба отої відпорності проти різних душевих “інфекцій” — критичного змислу, духа, совісти. Це — второпність, обережність і витривалість, згідно з Христовою порадою: “Оце я посилаю вас, немов овець серед вовків. Будьте, отже, мудрі, як змії, і прості, як голубки... Вас ненавидітимуть усі за моє ім’я, але хто витриває до кінця, той спасеться. А як будуть вас переслідувати в тому місті, тікайте в інше... Не бійтеся тих, що вбивають тіло, душі ж убити не можуть; а бійтеся радше того, хто може погубити душу і тіло в пеклі” (Мт. 10,16.22-23.28).

Критичність це вміння розрізняти добро від зла, а на практиці — це робити добро й зло, набувати чесноту й викорінювати злі нахили, хиби. Вчить св. Василій: “В усіх цих предметах учень (і кожний християнин) повинен наслідувати бджолу, що не сідає

без різниці на всі квіти, а навіть з тих, що з них тягне пожиток, не бере всього без розбору. Або повинен робити як той, що зриває троянду, добре уважаючи, щоб не поколити пальців об колючки” (Гомілії, XXII, 2, 3). Теж треба затулити вуха, або втікати, коли почуєш вихваляння злого, “бо нахил залюбки прислухуватися лихим бесідам це неначе шлях до самих учинків” (Н.В.Н., ст. 255). “Не дайте себе обманути: лихі розмови псують добрі звичаї”, — каже св. Ап. Павло (1 кор. 15,33)

“Тому треба стерегти душу як ока в голові,— радить св. Василій, — щоб ми любуючися милими писаннями (додамо: приманливими телевізійними програмами), не набиралися чогось поганого, як ті, що приймають отруту змішану з медом... Коли хочемо бути мудрими, то берімо з тих писань (програм) те, що нам лицює і що згідне з правдою, а на все інше не зважаймо” (Н.В.Н., ст. 255-6). Треба читати і на все дивитися та все розглядати з цією ціллю, щоб в першу чергу прикрасити та вишколити свого духа. А в “Бесіді св. Василія В. до молоді”, перша частина, Б.І., знаходимо клич, який треба нам назавжди зятимити: **“Брати все критично!”**

(“Цвіркун”)

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ, НА НОВИХ ЕТАПАХ

Методологічні роздумування

Історична дійсність покликала до життя найкращу самовиховну організацію, а це український Пласт, який за своє перше і друге десятиліття існування на рідних землях досягнув найбільших успіхів на полі вирощування молодих сильних характерів. Найбільш до цього надавалася самодисципліна, яку кожен член Пласту всіх з'єднань мусів проходити у відповідних пластових пробах.

Цю високоякісну ідею перенесено на осередки, поза межами рідних земель, де проживала українська молодь і горнулась до Пласту. Змістовна традиційна дисципліна із своїм неперевершеним законом радо і щиро приймалася, хоч в дечому мусіла уступити в ригорі, в зустрічі з новими можливостями. Щоб здобути естетичність, досконалість, треба працювати над собою. Майбутнє пластуна і майбутнє його людей і його всього народу буде тільки таким, яким його створить минуле, історичне, традиційне. Отже, сучасність треба будувати на минулому. Пластова людина витворила постійне прагнення бути кращим, а канонічні закони були в цьому великою допомогою. Будувалися кольони сильних, вольових характерів-одиниць, які мали стати основою громадського життя, які б давали собі раду в багатоманітностях життя і переборювали всі суперечності його. І находили тільки гарну ціль перед собою, хоч створені воєнні і повоєнні струси, полишили по собі багатоманітність "законів боротьби" за існування, — в яких часто пластовий характер не надавався до тих існуючих законів боротьби. Цей закон боротьби протилежностей треба було перемагати і при тому не втрачати своїх візій до прекрасного, світлого над негарним, потворним і темним. Треба було пластунові находити вихід, як втекти від тієї атмосфери буденного. Це було дуже важко, але Пласт, побудований на здорових основах, давав собі з тією негарною атмосферою успішну раду, хоч пристосовувався до життя.

Ця фаза пристосування Пласту в нових обставинах тривала чотири, а де-не-де п'ять років. В більшості прийшла до Пласту молодь старшопластунського віку, а то і старшоянацького.

Навіть і пластовий сеніорат дістав у свої ряди багато членів, які не мали новацького і юнацького вишколу. Але в них усіх було однакове, пристрасне горіння в ім'я високих пластових ідеалів; треба розуміти при тому і суспільних ідеалів. Бо гасло "Бог і Україна" домінувало над його істотою, а "сильно, красно, обережно і бисто" творило основну філософію і супроводжало його в нову дорогу, може і незнану дорогу. Якою пластун і пішов.

Надійшов і заіснував новий етап, маловідомий пластунові, до якого не багато воно було психічно підготованим. Хоч старшопластунська молодь волелюбно і безжурно співала, у передчутті невидомої, свою бравурну пісню: "Море по коліна, а Міссісіпі покістки". — Не всім так було. Старшим море було прикрим, а Міссісіпі не можна було зовсім ігнорувати. Треба таки було часто вжити великого намагання, щоб ріку Міссісіпі, яка символізувала всі ріки на нових поселеннях — переходити чи бродити. Колосальний самовиховний досвід не покидав пластову людину і на нових поселеннях. Велика свідомість тягlosti з рідними землями — робили пластуна ще сильнішим і він пережив побідно діаспору. Наступила нова епоха перетворення себе, чи краще пристосування пластової ідеї — до неї. Не втрачаючи гідного продовження райдужних традицій, пластун мав у собі почуття шляхетної боротьби в суперечностях, властиво в суперечних поглядах навіть із своїми найближчими друзями. Почала розвиватися нова думка, де-не-де народжується слабке почуття зневіри, суму, гіркого жалю по втраті минулих гарних літ. Тільки незламна міць пластового вироблення не дозволяла йому коритися, зневірювачись, чи навіть плакати над своєю долею. Пластун, сповнений полум'яними почуттями віри, поринає нестримно в бурхливе море суперечностей і находить, за допомогою пластового вироблення, щасливий вихід, хоч логікою сухих доказів не завжди можна було оборонити себе, оборонити свої позиції, вчення пластова, — в людських взаєминах. Пластун переживає глибокі зміни у формі, ніколи у змісті. Зміст пластового життя і пластової готовності залишається і в пластовій діаспорі незмінним. Таким, як накреслили його перші основники — Байден Пауел і Олександр Тисовський — найкращим. Палка мрія до здійснення ідеального, того, чого сподівались також досягнути провідні постаті Пласту, — повної перемоги сонячного дня над вічним мороком, мрякобіссям, злом — таки поступово досягалось, бо у пластуна жив вольовий, незламний характер. Маючи перед собою вічно

живими ті прерогативи, пластова людина перестає згадувати про свій біль, тугу, скорботу і розчарування, нераз породжені справжніми твердими умовами життя. Кожному можна було прожити хвилини журби, втоми, розчарування, але песимізм Шопенгавера не може стати пластунові світоглядом, не сміє затьмарити своїм туманом зневіри чисте, світле життя! Пластун прагне бадьорости! Це і тільки це є єдиною метою справжньої людини кіплінгівського масштабу. В пластуна не може бути мови про неможливе, недосяжне чи нездійснення справжнього ідеалу, за якими атрибутами тужить його душа: в змагу за гарним, до небесних висот. До слави, щастя і свободи. Він знає, що науковий світ поділяє відтіні кольорів на світлі й темні. Темні — це негативні сторони людського життя. Світлі — це несказана віра в життя, в остаточну перемогу добра над злом. прекрасного над потворним. Пластун має завжди сподіватися, завжди вірити у життєдайні принципи.

Невтомною працею постає пластова мережа пластових з'єднань. Безупинний розвиток приніс щедрий урожай. Створення Пластової Станиці, бастиону пластового руху і життя. Пластова Станиця починає писати свою окрему історію. Кожен день приносив щось нове, будуюче-творче. Безсторонне дослідження тих днів давноминутих і недавніх доказує про зовсім об'єктивне існування глибокого пластового змісту, на що вказує література. Записані сторінки скромних анналів. Станиця видавала свої обіжники, комунікати, повідомлення про кожнорічні збори, одноднівки з нагоди більших, урочистих днів. Кожне з'єднання мало свою стінну газетку, чи навіть пристійний бюлетень та Листки зв'язку. Був безперервний дружній зв'язок із суспільним життям великої громади, великого Дітройту і поза ним. Погляд у минуле творить найкращу картину, яку вірно віддають офіційні видання Пластової Станиці — під назвою "Вісті із Станиці". Перелистовуючи їх, можна знайти відбиток активного життя Станиці. Видання ці, зберегла Станиця в своїй книгозбірні, а кожен пластун має їх у своїй хаті, у своїй домашній бібліотеці. При кожній нагоді заглядає до них і згадує пройдений шлях. Особливо в ювілейні дні. Так, як це робить сьогодні, в сорокову декаду існування Українського Пласту на терені метрополії Дітройту.

1989 року.

З В Е Р Н Е Н Н Я ДО ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ПАРТІЙ І РУХІВ УКРАЇНИ

Особливості політичної ситуації в сьогоднішній Україні означені стрімким темпом змін, нетривкістю зон політичної географії, намаганнями іноді за будь-яку ціну використати можливо останній історичний шанс на відродження України.

У цій ситуації кожна політична сила, дбаючи про своє майбутнє, прагне поповнитися за рахунок молоді. На жаль, тут можливі зловживання довір'ям дітей та юнацтва, які щойно роблять перші кроки на шляху формування національної самосвідомості.

Сьогодні поняття, "лівий" і "правий" стають дедалі невиразнішими, особливо з падінням авторитету багаторічного противника демократизації — КПРС — і виникнення нових партій.

Майже вікова історія Пласту привела до вироблення цілісної системи поглядів і понять, в яких головними напрямками є вірність Богові і Україні. Пластова ідеологія розрахована на багаторічну сумлінну працю кожного пластуна над собою, а не на здобування завжди короткотривалого політичного капіталу шляхом неминучих у нашій кризовій ситуації інтриг та сварок.

Домагаючись продовжити шляхетну традицію політичного невтручання з боку усіх політичних сил, вберегти свідомість майбутніх громадян вільної України від тяжкої спадкової хвороби — усвідомлення себе як раба імперії — ми просимо:

- не розглядати Пласт як можливу підструктуру своєї організації;
- не створювати організацій з аналогічною назвою, але іншими цілями;
- не дезінформувати Головну Пластову Булаву і Крайовий Провід Пласту про справжню ситуацію з Пластом на місцях;
- не посилатись на тих представників Пласту, хто викреслений з Українського Пластового Уладу;
- рекомендувати свідомих виховної праці представників своїх організацій в осередки Приятелів Пласту.

Юридично підставою до вищезгаданих вимог є §8 Статуту Конференції Української Пластової Організації від 19 жовтня 1988 року: "Діяльність Українського Пласту є незалежною від будь-яких політично-партійних впливів".

Звернення ухвалене на Республіканській конференції просвітницько-спортивного товариства Пласт.

м. Львів, 19 травня 1990 р.

11 серпня 1990. Пластова присяга у Львові, пл. сен. О. Криськів дає звіт голові ГПБ, О. Гаврилюкові

СУЧАСНА УКРАЇНА

“ПЛАСТ” — ВЕЛИКА ГРА

Розповідає заступник голови опікунської ради “Пласту” у Львові, старший науковий співробітник Фізико-механічного інституту АН УРСР, кандидат технічних наук Олександр КРИСЬКІВ.

Подія ця пройшла непомітно. Мовчали засоби масової інформації. Не створювалась група підтримки. У спокійній діловій обстановці на початку цього року Львівський міськвиконком офіційно зареєстрував просвітницько-спортивне товариство “Пласт”. З’явилося воно під крилом нещодавно відродженої у Львові Галицької національної Академії наук — Наукового товариства імені Т. Шевченка на базі Малої академії наук. Опікунську раду очолює академік АН УРСР Ігор Юхновський, шанована і знана в місті людина, депутат Верховної Ради України.

Мовчання навколо “Пласту” мені дещо зрозуміле. У багатьох на пам’яті минулорічні події, коли учасників пластового табору в Городецькому районі розвезли по домівках працівники міліції і дружинники. Тоді ще “Пласт” не був офіційно визнаний. Але нині в складі опікунської ради багато авторитетних людей: доктор філософських наук Олег Гринів, народний депутат УРСР секретар Львівського міськкому комсомолу з питань національного відродження Ігор Гринів, народні депутати УРСР Ігор Деркач, Степан Павлюк.

Що ж таке “Пласт” — паралельна структура комсомолу, піонерській організації чи навіть школі?

— Це не політизована організація, і вона не виступає альтернативою існуючим структурам, — каже Олександр Криськів. — Більше того, ми б звернулися до всіх громадсько-політичних партій і рухів України з проханням: ні за яких ситуацій не розглядати “Пласт” як можливу підструктуру своєї організації. Діяльність наша є незалежною від будь-яких політично-партійних впливів. Перед добровільною дитячо-юнацькою молодіжною організацією, діяльність якої відповідає чинному законодавству, стоїть одна мета: виховати повноцінну молоду людину, втілювати серед підростаючого покоління України

скавтський спосіб життя, найвищим змістом якого є служіння рідному народові і Батьківщині.

— Олександр, вже другим пунктом вашого статуту стверджується: новостворена організація виступає спадкоємцем прогресивних традицій українського “Пласту”, який діяв на Україні майже два десятки років. Теперішньому поколінню саме слово “Пласт” мало що говорить, хоч “Велика гра — так часто називають пластівське виховання, зароджувалася у Львові...

— “Пласт” — немов доповнення до шкільного навчання, але має інші методи виховання і аж ніяк не стає йому на заваді. А сама ідея виховання чесним змаганням і чесною грою як у колективі, так і між народами, належала британському полковнику Бейдену Пауелу. На заклик творити добро для свого народу і всього людства відгукнулися сотні тисяч юнаків і дівчат. Перший улад носив назву “Скавтінг фор Бойс”, що в перекладі означає розвідування для хлопців, звідкіля й пішло слово “скавти”. В англійській мові вона походить від назви особливих військових підрозділів-розвідувачів.

Рух “скавтів” виник 1908 року і протягом десятиліття сягнув у всі куточки світу. У Німеччині назвали своїх юнаків “пфадфіндерами” (шукачі стежок), поляки — “харцежами”, а українці — пластунами, чи не на згадку про кубанських козаків, які вистежуючи ворога, виявляючи сміливість і відвагу, “пластилися” у прикордонних болотах неподалік укріплень противника?

Біля витоків українського “Пласту”, який зародився у Львові восени 1911 року, стояв Олександр Тисовський. Перші підготовчі гуртки виникли при українських середніх школах і спортивному товаристві “Сокіл”. 12 квітня 1912 року гурток юнаків, переважно з учнів першої академічної гімназії, склав пластову присягу, яка на все життя зобов’язувала їх бути чесними і відповідальними, віддати всі сили служінню рідному народові.

— Олександр, вибач, але якими джерелами ти користуєшся, де про ці забуті події й факти можна прочитати? Критичні статті наших філософів “скавтинського” руху мені потрапляли, а першоджерел, в яких би була безпристрасно подана програма, статут пластунів, побачити не довелось.

— Нічого дивного нема. Молодь ще до сьогодні віддана не

відкуп одній політизованій, одержавленій організації — комсомолу. Все інше вважалось ворожою пропагандою і старанно просівалось крізь густе сито. Зараз подули інші вітри, комсомол сам відмовився од монополії на молодіжне середовище. І чому нам не запозичити все краще в “скавтів”, пластунів? У них є прекрасна ідея: кожен день повинен бути освячений добрим вчинком, вони хочуть виростати сміливими, добрими, чесними і віддати свої сили служінню Вітчизні.

Багато цікавого і розумного можна почерпнути з книги самого Олександера Тисовського “Життя в Пласті”, посібника для українського пластового юнацтва, виданого, правда, за кордоном. Але зробивши поправку на теперішній час.

Я вважаю, що давно пора об’єктивно переглянути історію українських молодіжних формувань, які виникли напередодні першої світової війни і донедавна часто піддавались безпідставній критиці в пресі. Тому хочу згадати ще одне прізвище — Петра Франка, сина видатного письменника, одного з організаторів “Пласту”, якому належить книжечка “Пластові гри і забави”. Понад вісімдесят років тому, пропагуючи пластову ідею, йому доводилось переконувати вчителів, керівників шкіл у доцільності “Великої гри”, боротися з польською окупаційною владою, якій створення українських організацій було не до душі. Хіба можна забути, як старші пластуни у свій час поповнили легіон Українських січових стрільців, боролися в лавах Української галицької армії?

Атмосферу того часу ніхто, мабуть, краще Тисовського не передасть. Я дозволю собі навести кілька абзаців з його спогадів, насамперед тих, які стосуються пластової ідеї. Вона не закрита в національних стінах, як дехто вважає: “... при всій любові до України нам як пластунам не вільно бути засліпленими ворогами іншого народу, і того самого вимагаємо від кожного члена справжньої скавтської організації будь-якого народу. Нам, як і їм, вільно і треба обороняти себе і свій народ перед кривдою, з чийого боку вона не була б, але культуру і добрі прикмети інших народів ми і вони, як рицарські оборонці культури, мусимо шанувати, зберігати, поширювати для власної користі і не раз вчитися на взаємних прикладах. “І чужого навчається...” — казав наш великий Тарас. Маємо бути сильні і тілом і умом, щоб рішуче

виступати проти зла на світі, але добро мусимо пізнавати, розуміти, доцінювати і зберігати”.

— **Пройшло кілька місяців з дня створення “Пласту”. Які перші кроки нової молодіжної організації?**

— Будується її фундамент. Вирішуються фінансові питання, створюється матеріальна база. Кращі спортсмени, психологи, медики Львова радо відгукнулися на заклик опікунської ради. Створено школу провідників “Пласту”. Її випускникам випаде організувати перші гуртки. Надійшли сотні заяв від батьків, які закладені в пам'ять комп'ютера і опрацьовуються. Причиною популярності є, очевидно, основні принципи організації: неполітизація дітей, свобода віросповідання, а також те, що основою пластового життя проголошені загальнолюдські цінності. Пластовий закон визнає Силу, Красу, Обережність, Бистрість (скорочено СКОБ), засобом виховання виступає українознавство, природознавство, релігієзнавство, мистецтво, техніка, спорт. Головну роль у виховній системі відводиться пробам — певному обсязі знань, через які пластун, немов сходинками, йде в самостійне життя... І все, чого він навчиться, повинно стати його другою звичкою, запам'ятатися на все життя.

Про першу пробу, названу пробою “Скобиного крила”, до якої дитина приступає у 12-річному віці, розповім детальніше. Назва пішла від слова “скоб” (від великого орла, якого пластуни вважають своїм символом). Дитина, успішно пройшовши перше випробування грою, знає не тільки історію “Пласту”, свої обов'язки, вона навчена орієнтуватися в природі, користуватися картою, компасом, читає сліди звірів, вміє надати першу допомогу, викликати міліцію чи лікаря. Ще складніша друга спроба, яка вчить самостійно орієнтуватися в житті, повести за собою друзів. Пластування — це виховання, вірніше — самовиховання молодших дітей старшими, чого так бракує шкільній системі.

— **Олександр, ти б не міг детальніше розповісти про “Пласт”, його структуру. І чим наші діти відрізнятимуться од пластунів діаспори, які впродовж десятиліть, зберігаючи давню традицію, виховували у “Пласті” кілька поколінь українців за кордоном.**

— Львівська пластова організація поділяється на чотири

улади. До наймолодшого уладу пластових новаків (УПН) належать діти віком від 6 до 11 років. Найменша організаційна частина УПН — рій, який має свою назву і складається з 6—10 членів. Два—чотири рої творять гніздо. Щотижневі зайняття з новачками проводить впорядник-виховник, якого вони називають братчиком або сестричкою. Головний виховник гнізда — гніздовий, а серед новачок — гніздова. Після року зайнять новак може допускатися до першої проби. Якщо він вповні досягнув знання і умілості, отримує право називатися жовтодзюбом і, склавши новацьку обіцянку, набуває право носити відзнаку “орлятку”.

На 12-річному віці новачки переходять до старшого уладу пластового юновацтва і виховуються в гуртках, які живуть у дружніх стосунках між собою, час від часу організовують спільні ігри, походи — саме туризм основа пластування.

У віці від 18 до 24 років юнаки об'єднуються в улад старших пластунів. А ті, кому вже більше, хто вихований у “Пласті” і хоче своїм знанням і досвідом допомогти молоді нести в широку громадськість пластовий спосіб життя, складають улад пластових сеньйорів.

Суттєвої різниці між нашим “Пластом” і закордонним не бачу. Його основна ідея одна: культурне людське існування і розвиток в мирному братерському товаристві інших націй. Якогось добору за походженням чи посадою батьків нема і не може бути, бо право вибору мають лише діти. Ми насамперед бачимо в них особистість, цінуємо їх вміння, старання, допомагаємо їм у походах і змаганнях розвивати свої здібності. У нашій “Великій грі” все робиться добровільно, весело, з бажанням і кожен може в будь-який час з неї вийти. “Пласт” як частина світового скавтського руху буде співпрацювати з іншими громадськими організаціями та об'єднаннями. Плянуємо надіслати клопотання до найвищої організації скавтського братства — Скавтської Булави у Лондоні, про реєстрацію українського “Пласту” як її складової частини.

Попереду будівництво міжнародного табору в Карпатах, принаймні українці з діаспори радо відгукнулися на цю пропозицію.

— **Олександр, ти народний депутат міської Ради, активіст**

відродженого Наукового товариства імені Т. Шевченка, старший інструктор по туризму і — "Пласт", копітка, часто і непомітна робота з дітьми.

— Загляньмо у наші сім'ї, школи, лікарні, закриті установи. Скільки кволих, розумово відсталих, неповноцінних дітей з'явилося за останні десятиліття на світ божий. Задумаймося, що нас чекає, куди йдемо? Ми починаємо нове життя, відмовляємося від старої ідеології, командної системи і знову приймаємо чергові постанови. Чи з того кінця почали перебудову? У цивілізованих країнах починали з вкладу коштів в освіту, культуру, з тих сфер, які працюють на завтрашній день. Та я і мої колеги — депутати Львівської міської Ради — розуміємо, що всі зусилля, які вкладає народ на відродження науки, культури, будуть марними, якщо не приділемо увагу підростаючому поколінню.

Розмову вів Богдан Кушнір

Хата, в якій прийшов на світ Тарас Шевченко

ЯКБИ ТИ ЗНАВ

Якби ти знав, як багато важить слово,
Одно сердечне, теплеє слівце!
Глибокі рани серця як чудово
Вигуює — якби ти знав оце!
Ти, певно б, поуз болі і розпуки,
Заціпивши уста, безмовно не минав,
Ти сіяв би слова потіхи і принуки,
Мов теплий дощ на спраглі ниви й луки, —
Якби ти знав!

Якби ти знав, які глибокі чинить рани
Одно сердите, згірднеє слівце,
Як чисті душі кривить і поганить,
І троїть на весь вік — якби ти знав оце!
Ти б злість свою, неначе пса гризького,
У найтемніший кут душі загнав,
Потіх не маючи та співчуття палкого
Ти б хоч докором не ранив нікого, —
Якби ти знав!

Якби ти знав, як багато горя криється
У масках радості, байдужості і тьми,
Як багато лиць, за дня веселих, миється
До подушки горючими слізми!
Ти б зір і слух свій наострив любов'ю
І в морі сліз незримих поринав,
Їх гіркість власною змивав би кров'ю
І зрозумів весь жах в людському безголов'ю, —
Якби ти знав!

Якби ти знав! Та се знання предавнє
Відчутти треба, серцем зрозуміть.
Що темне для ума, для серця ясне й явне...
І іншим би тоді вказався світ.
Ти б серцем ріс, між бур життя й тривоги,
Була б несхитна, ясна путь твоя.
Як той, що в бурю йшов по гривах хвиль розлогих,
Так ти б мовляв до всіх, плачущих, скорбних, вбогих:
"Не бійтеся! Се я!"

Іван Франко

ПЛАСТ В УКРАЇНІ Й ДІАСПОРІ

Викладач зарубіжної літератури у Луцькому педагогічному інституті, літературознавець, перекладач, бард, дипломат Червоної Руті, прозаїк, член Спільки журналістів, спеціальний кореспондент нью-йоркської газети "Ukrainian Weekly", заступник голови Крайової Пластової Ради в Україні — Олег Покальчук. Він один з членів пластової групи, яка завершила влітку цього року поїздку до Канади та Сполучених Штатів Америки для ознайомлення з працею пластових таборів Заходу.

— Якщо оцінювати ситуацію, в якій знаходиться Пласт в діаспорі, — починає розповідь про свої враження від поїздки О. Покальчук, — то перш за все треба віддати належне тому, як діаспора зуміла зберегти основні традиції та ідею Пласту. Ідея лишилася цілком незмінною, але водночас достатньо гнучкою, щоб не ставати консервативною і давати можливість для маневру, вдосконалення виховних моментів. Завдання організації, створеної на початку століття Тисовським, Франком, Чмолю, в умовах, які були напередодні національної революції, тепер дещо змінилися. В демократичних державах, якими є Канада і Сполучені Штати Америки, це завдання втратило свою актуальність і свою вагу. Тому люди, які виховують молодь при абсолютно рівних і по наших мірках необмежених можливостях, скерували свою увагу передусім на національне виховання, на збереження і продовження всього, що національне. Я тепло згадую багато людей з діаспори, які віддають свій час праці в Пласті, у тому Мирона та Петра Депутів, Петра Содолія, Оксану Винницьку та цілі сім'ї (Винницьких, Онищуків, Джулинських, Закидальських).

— Що можете сказати про сьогодиншній Пласт на Заході, знаючи його початки та основні заложення тодішніх пластунських організацій? Як далеко відійшли від тих основ пластуни в Америці, Західній Європі?

— Я б не казав про те, що вони відійшли. Ми можемо говорити про зміни в практичних вимогах до Пласту. Наприклад, з існуючої системи випробування були зліквідовані проби для старшого пластуна. Це трохи довша тема, але так сталося і я вважаю, що це було неправильно. Випробування старшого Пластуна були досить високі для цього віку, але якби цей улад проходив ці випробування, він би здобув в очах дітей можливо більше, ніж

сеньйорат. Це, звичайно, моя особиста думка. Зараз ми маємо в достатній кількості верхівку Пласту — сеньйорат та новацтво і юнацтво, але нечислений у порівнянні до решти Улад Старших Пластунів. Якщо ми підемо цим шляхом, то у нас буде страшна криза в Пласті як на Україні, так і в Польщі. Роль старшого пластуна є дуже важлива в суспільному житті. Це вік, коли люди вчаться в університеті, починають заводити родини, мають дітей. Мені здається, що приклад людини такого віку є для молоді набагато важливіший, ніж приклад людини старшої. Тому треба підвищити атракційність цього уладу, його важливість та значимість. Думаю, що з цього почнеться в діаспорі нова хвиля відродження Пласту.

В Україні буду намагатись відновити випробування для старшого пластуна. Таких справ, які відпали, змінилися де факто є кілька. Вони здавалися керівникам Пласту в діаспорі архаїчними, несучасними, непотрібними і тому вони не були такі принципово важливі для них.

Пластова присяга голосить: "Присягаю своєю честю бути вірним Богові й Україні, помагати ближнім, жити за пластовим законом і слухати пластового проводу". Ці пункти присяги постійно дискутуються в сенсі їхнього значення, тому що одна справа жити в Україні і бути їй вірним, що здається впливає з факту народження, а інша, наскільки українець четвертого покоління, яке проживає у діаспорі, може бути вірний Україні, коли він її ніколи не бачив (і батьки його також...)

Як співвідноситься проблема послуху пластовому проводу, яка появилася на початку виникнення Пласту? Чи є сенс такого жорстокого виконання наказів в умовах абсолютно демократичної країни, де дитину змалечку виховують у тому, що вона має право на власну думку, так само як дорослий. З цього огляду Пласт там є змінений. Але знов-таки, заперечуючи самому собі, я скажу, що це є в традиціях Пласту. У його традиціях є те, що ця організація, яка не тільки дозволяє, але й зобов'язує людину, найменшу складову частину організації думати самотійно, приймати самотійні рішення та їх мотивувати.

— І тут бачу, що наближаємось до проблеми елітарності Пласту...

— Слово "елітарність" має різні відтінки у різних суспільствах. Елітарність для тоталітарної країни завжди була символом чогось лихого, чогось недоброго, небезпечного навіть.

Елітарність для демократичної країни є просто виявом певного рівня інтелігенції і суспільного становища. Елітарність в Пласті досягається у міру того, як людина виростає в Пласті, здає різні випробування і досягає різних вимог пластових вихователів, доходячи до певного рівня досконалості. Таким чином до сеньйорату доходять люди, які живуть проблемами Пласту, абсолютно віддані цій справі. І вони не роблять над собою такого великого зусилля, щоб втримати цей елітарний квалітет, так просто побудована сама система Пласту. Думаю, що ця елітарність повинна досягатися ще підбором до організації людей певного рівня, певного квалітету. Хоча треба зазначити, що чим нижчий віком улад, чим молодшим, тим масовішим повинно бути прийняття до нього. Тобто не може бути жодних обмежень для новачка, бо національне виховання дітей пов'язане з культурним, фізичним розвитком і так далі. Я бачив негрів пластунів, які спілкувалися українською мовою (до речі українська мова у Пласті обов'язкова, на відміну від СУМу).

Якщо говорити про юнацтво (бо ж молодь у різному віці захоче вступати до Пласту), тут рівень вимог повинен бути трохи вищий, у кожному суспільстві свій. Тут я був би далекий від рекомендації. Думаю, що мусимо говорити про елітарність у випадку старшого пластуна та сеньйорату, оскільки частина суспільства може бути вороже наставлена до Пласту, можлива інфільтрація до нього колишніх працівників безпеки, можливі провокації, можливе що завгодно. Всі живемо у посткомуністичному суспільстві і треба здавати собі з того справу. Історія знає такі випадки, коли в організацію вступали люди з метою її розвалити. Зрештою, дорослих не треба зараз так багато. Потрібні люди, котрі перш за все хочуть працювати з молоддю, які знають цю роботу, готові вчитися і вчити інших. І крім цього, вони не повинні бути членами якихось політичних партій, повинні бути просто патріотами. Мені здається, що це більше ніж висловлювання свого патріотизму через приналежність до будь-якого угруповання.

— На I Світовому форумі українських молодіжних організацій я зустрівся з докором пластуна з Польщі, що Пласт на Заході — це одна велика забава. Чи у Вас також склалося таке враження після 2-місячного знайомства з Пластом на Заході?

— Очевидно, на перший погляд може дійсно здаватися, що Пласт є такою досить гарною забавою, такий великий “фан”, як

вони кажуть. Це враження виникає унаслідок того, що тамтешній матеріальний рівень є дуже високий (хоча вони нарікають на певні труднощі, що є цілком справедливо, але знов-таки з їхньої точки зору) у порівнянні з рівнем життя у Східній Європі. Ці харчі, які вони споживають під час таборування, високоякісні намети не можна порівнювати з нашими. Але я не схильний твердити, що це забава. Забавою є радше класичний американський і канадський скаутінг, до якого батьки віддають дітей, щоб позбутися їх на якийсь час.

— Як тоді представляється ситуація нещодавно відродженого на Україні Пласту?

— Процес творення Пласту на Україні почав бурхливо розвиватися з початком цього року. Це було наслідком процесу діяльності клітин Пласту — окремих одиниць, які поставали незалежно одна від одної. Деякі мали контакти між собою, інші ні. Але на крайовій Пластовій конференції ми скоординували свої дії. Приїхало 108 делегатів з цілої України. Конференція прийняла два документи: “Звернення до Головної Пластової Булави в Нью-Йорку”, у якому Пласт в Україні визнає пластовий провід у теперішньому його вигляді, підкоряється його рішенням, згідно визнає традиції Пласту і постанови з'їздів та “Звернення до громадсько-політичних організацій, рухів і партій України”.

Були також вибрані тимчасові керівні пластові органи: Крайова Пластова Рада і Крайова Пластова Старшина. Раду очолив новий начальник Львівського управління культури Олег Гринів, а його заступниками стали Сергій Прутько (Київ), Олесь Криський (Львів) і Олег Покальчук (Луцьк). У цю раду ввійшли представники всіх областей України. Її мета — підготовка з'їзду в жовтні, перевірка пластових одиниць, які зараз повстають (чи вони відповідають своїй назві). З черги завданням Крайової Пластової Старшини, якою керує Богдан Генета, була організація цьогорічних таборів.

Думаю, що Пласт в Україні завдяки своїй незвичайній популярності має загрозу як зліва, так і справа. З одного боку широко розкриває обійми загибаючий комсомол і супутні йому організації, які ладні завтра поміняти свою емблематику тільки для того, щоб зберегти якийсь статус, якусь можливість впливу. Очевидно, часто не тільки задля кар'єрних міркувань. І там трапляються цілком чесні і порядні люди. Але сама організація тяжіє до Пласту, навіть у всесоюзному масштабі. Перед самим

від'їздом до Америки я був запрошений у Москву на розмову з діячами Всесоюдної піонерської організації. Виявляється, що вони хотіли б зібрати скаутів, продискувати багато справ, словом, піонерія теж хоче у спільний європейський дім. З іншого боку ми маємо небезпеку у вигляді правих. Мали ми спроби створення, під виглядом Пласту, організації, яка не відповідала цій назві. Це був т.зв. "Пласт Січка" створений Українським християнсько-демократичним фронтом, на який було зроблено напад комсомольськими оперативними та правоохоронними органами. Табір був розгромлений, пішов про це дуже великий погolos по світі, по цілій діаспорі аж заки виявилось, що це має дуже посереднє відношення до Пласту. Ми мали в зв'язку з цим певні проблеми. Головна Пластова булава видала на цей час наказ, щоб не втручатися у справи Пласту на Україні і ми не мали підтримки у своїй діяльності.

— Дуже часто зараз чується про психічне викривлення людей вихованих у тоталітарній системі. Тому моє питання: яким чином хочуть виховувати нове покоління пластові кадри на Україні? Чи методи праці з огляду на специфічну ситуацію в Україні будуть дуже різнитися від Пластового вишколу в Америці?

— Напевно життя в цьому суспільстві далось взнаки. Ми намагалися здійснити відродження Пласту такими методами, проти яких ми боремося, вживаючи ту педагогіку, якої нас вчили, яка не є жодною педагогікою. Говорили про поняття дисципліни, можливо ще не розуміючи, що це не жодна дисципліна, тільки сліпий послух. немає порядних методичних посібників для дітей у віці новаків (7-11 років), по суті їх не було трактовано як людей. Може це зазвучить негарно, але ніхто не задумувався над тим, що до них потрібно відповідний підхід, розмови...

— А піонери?

— Ні, це абсурд. Піонерія у своєму вихованні радше тяжіла до Гітлер-Югенд, беручи чимало взірців з цієї організації. Взяти б хоча момент присягання ідеї, вождеві, конкретній людині, живій чи мертвій. Методика піонерії була спрямована на позбавлення людини власної ініціативи. Піонер мав бути в цій системі добре намащеною, відполірованою частиною у цілому механізмі, мав слухатися і не думати. Це факт. Очевидно прокламувалося інакше, як все в нашій країні. Нова методика буде стосуватися без виразних змін, хіба що будемо користуватися ще досвідом Товариства Лева в роботі з дітьми.

Небагато змін буде у праці з юнацтвом. Це впливатиме з практики. Я саме займаюся юнацтвом, проходив в Америці вишкіл юнацьких вихователів. Окрема, дуже цікава тема — це старше пластунство, яке в силу об'єктивних обставин втратило свою питому вагу в Пласті. В кінці 60-х — на початку 70-х років маємо поств'єтнамський синдром у Сполучених Штатах Америки та Канаді. Це міцно вдарило по Пласту. Занепадає ряд куренів, особливо тих, які мали підкреслені військові традиції. Пацифістський рух практично знищив на цей час почуття дисципліни в Пласті, старий парамілітарний метод виховання абсолютно піддався критиці. А наслідки цього тепер значні, хоча б у фатальній відсутності виховників у віці старшого пластунства.

— У липні цього ж року відбувся на Венг'ювщині, у північній Польщі перший Пластовий табір "Відродження". Покликано на ньому Тимчасову крайову раду Пласту з Польщі та ухвалено ряд рішень, що стосуються, м.ін., створення осередків Пласту, видавничої діяльності, вишкільних таборів. Як Ви уявляєте собі діяльність Пласту в межах Польщі? Чи Україна спроможна прийти йому зараз з якоюсь підтримкою та допомогою?

— Психологічною проблемою для Пласту в Польщі є те, що ця організація була заборонена у тридцятих роках саме польською адміністрацією. Поляки добачали в Пласті велику загрозу тому, що гарантував він ріст національної свідомості, робив особистість незалежною від будь-яких репресій, вчив людину як зарадити в кожній психологічній ситуації.

Взагалі польсько-українські відносини, якщо брати до уваги тему Пласту, є досить болісні і тяжкі до полагодження. Я в якомусь сенсі песиміст, думаю, що дорослі навряд чи ще домовляться. На мою думку, в кожній країні повинно вирости нове покоління, об'єднане спільними ідеалами, яке на цій основі може порозумітися, без перенесення у майбутнє тягару минулого. Оце молоде покоління пластунів, гарцерів, скаутів, об'єднане спільними традиціями скаутського руху може значною мірою полегшити наше майбутнє добросусідське існування. Польща завжди була для нас, для Західної України не те, щоб зразу вікном, але якоюсь шпаркою, через яку можна було глянути і побачити хоч криву, але все-таки демократію. Польща надалі лишається найближчим сусідом з традиціями, неминуче ширитимуться спільні культурні, економічні контакти і Пласт повинен бути одним з помостів, який єднатиме польське та українське суспільства.

*Олег Гринів голова Крайової Пластової Ради
в Україні*

Не вважаю, що практична діяльність Пласту в Польщі буде принципово відрізнятися від діяльності Пласту в інших шести країнах. З України нам часом краще видно проблеми українців з Польщі ніж з діаспори, де зараз увага звернута перш за все на Україну (де навіть певна мода на Україну). Я, як станичний Волині, запрошую у наші табори до нас у наступному році. Думаю, що таке запрошення буде напевно зроблене хлопцями з Товариства Лева.

— Надіємось, що добрі задуми здійсняться. Дякую за розмову.

Єва Почтар
“Наше Слово”

ОКСАНА ПАХЛЬОВСЬКА — ПОЕТ І НАУКОВЕЦЬ

*Я вірю, я знаю — повинні перемогти
розум, духовність, порядність, честь.*

Оксана Пахльовська

Інформації, що їх подаємо на основі інтерв'ю, що було у “Вістях з України” ч. 19, травень 1990 зворушливі, бо так багато подають про Оксану Пахльовську, яка так “стрімко” увійшла в українську поезію — за висловом Людмили Навальної. Щойно в 1989 році вийшла її книжка поезій “Долина Храмів”, за неї дістала премію ім. Василя Симоненка цього року.

Ця нагорода повернула її — молодую поетку в 1960 роки, що були періодом надії — відродження культури України й творчості шестидесятників, але й болем через її придушення, через смерть В. Симоненка, що став для нас символом трагедії тогочасної України. Три поети — сучасники Симоненка — Василь Голобородько, Станіслав Чернілевський і Оксана Пахльовська, лавреати премії ім. В. Симоненка почуваються пов'язаними святим і чистим зв'язком з померлим, бо над ними не може “володіти нечиста сила”.

Згадуючи про премію, поетка висловлює свій протест проти називання їх іменем Корнійчука поруч з Тарасом Шевченком, Лесею Українкою, Іваном Франком. Не може бути Корнійчука, бо ж повинен бути Л. Курбас, Плужник і багато їх інших забутих. Премії ім. Корнійчука давати — радить поетка убивцям української культури типу Маланчука. Ще так недавно отримували премії графомани, а справжні таланти боялися їх і соромилися.

При згадці про Симоненка, Оксана пригадала подію зі свого дитинства. Мама Оксанки (а вона — це Ліна Костенко!) несла для дитини помаранчі, але зустрівши Симоненка, поклала їх перед поетом і це було їхнє знайомство! Оксана ж, ставши дорослою почувається зв'язаною з Симоненком, має його портрет з премії на дипломі, гроші віддала на Рух, а Рух же діяв серед шестидесятників, в'яже її з ними.

Відповідаючи на питання про початок писання віршів і про роль її матері в цьому, Доня заявила, що “благословенним відчуттям” початку зобов’язана мамі, назвала її високою і абсолютною для себе Школою, повсякчасною королевою української поезії. У мамі вона бачить гігантське терпіння, яке є однією з форм духовного бунту. Коли маминих поезій не друкували шістнадцять років, то в її книзі “Сад нетанучих скульптур” на обкладинках наліплені чернетки “ті клаптенята паперу — то смертельні плацдарми самотньої битви з державами, а часом, самим з собою”.

Оксана в дитинстві бачила ці мамині чарнетки, малювала на них квіточки, вже тоді задумувалась над тим — чому так добирає слова мама у своїх поезіях. І зрозуміла, що “Слово — це Бог”, що це велика відповідальність в поета перед ним. Тому й мама для Оксани не тільки велика поетка, але й майстер відродження, яка створила для доні життєву майстерню, в якій бачила дитина велику “вистраждану любов і безстрашну правду — бунт шляхетного духу”.

Відповідаючи на питання — що найбільше хвилює її як поета та що визначає її вибір тем, Пахльовська глибоко схвильовано вичислює причини її того чому вона не відчуває ХХ віку як час, а тільки бачить велетенську світову гекатомбу, чує, як земля обертається і в ній торохтять кістки десятків мільйонів людей. Перед жертвами кістками ніхто не вибачився, вбивці не покарані судом в Нюрнбергу, вони отримують персональні пенсії. Народи Європи сплюндровані, національний геносид приніс злочинний уряд “най передовішої в світі держави”. А Україна й Білорусія переживає ще й геносид біологічний — гинуть тисячі сіл. І це діється не за панування царів, але “розвинутого соціалізму”. Перестала родити Земля, країни хворі, хвора ідеологія, а вона як метастаза входить у організм, спонукує сталіністів скликати з’їзд в Ленінграді, вони ж користають зі свободи, але неофашистські партії заборонені. Додаймо ще до цього вбивство української мови й культури, взагалі вбивство мов і культур народів, нема свободи, але є з’їзди сесії, закони, оподаткування. Уряд наш вітає свободу у Намібії — колонії в далекій Африці, але змаг до неї в сусідстві Литви поборює. А в нас же ще багато людей в концтаборах. У нас велика активність — вибори, підрахунки

голосів, шахрайство у них, люди прагнуть неба, молитов у церкві, за церкви йде боротьба, а це ж зневага до Бога.

І тому молода поетка не має спонуки вибирати теми до своїх творів, вони самі її вибирають — бо ж душа її відживається сама — потребує молитви, віри в існування душі, шукає шляхів до неї, до її порятунку.

Чергове питання щодо італійської тематики в творчості Пахльовської відкриває читачам багато подробиць про зв’язок Оксани не тільки зі самою Італією, але й України. Оксані, як доні Ліни Костенко, неможливо було студіювати в Україні, мусіла їхати до Москви. І там вона здобула фах італіяніста. Та це не сам фах, це стало її цілим життям. Оксана полюбила цю країну за те, що в ній “кожний камінь говорить мовою мистецтва”. Італія має багато спільного з Україною — мови обох країн музикою сповнені, історія виповнена тихими трагедіями. Італійці бачать в українцях територіальну одиницю, яка бореться за своє право мати вільне й гідне людське життя. Італійці бачать в минулому тисячі шляхів, що ними були пов’язані обидва народи. Наша поетка, пишучи свою книгу “Поезія італійського герметизму” мала інтерв’ю з фундатором і знавцем цієї школи в мистецтві з Маріо Луці. Оксана знайшла у періоді італійського фашизму, основу, щоб говорити про той герметизм в СРСР. Її розуміли читачі й навіть “літературознавці у цивільному”, вона нічого не приховувала. Була здивована, що з тексту її дипломної праці казали їй викинути “Маніфест фашистської інтелігенції”. За це поет подякував Оксані. Вона ж віднайшла багато спільного поміж двома країнами, бо обидві вони пережили утиски влади, мусіли передавати свої ідеї скрито в поезіях, в Італії це стало клясикою тепер, а в Україні т. зв. захальна поезія перемогла, допомогла народові вижити. Тому наша поетка вдячна Італії, походженням напівукраїнка і напівполька вважає Італію не просто країною, але її сприймає як ще одну духовну батьківщину, що живить її душу і свідомість. І тому, побачивши на півночі Італії ціле поле розквітлих соняшників, мимоволі усміхнулась.

В Італії, в червні минулого року відбувся з’їзд Міжнародної Асоціації Україністів. Було проголошено МАУ, в жовтні 1989 року утворена була Республіканська Асоціація Українознавців, а слідом за тим заіснували національні асоціації українців у США,

Канаді, Італії, Польщі, Німеччині та інших країнах. О. Пахльовська запитала віцепрезидента РАУ — чому це стало можливим тепер. І дістала відповідь, що тепер ослабли основні пружини імперії, імперські два слова “не пущать” розширилися, прийшли нові слова, що їх можна вже перекласти на інші мови, є слова часто вживані “дружба народів”, значуть існують народи. Україна ж до XVII ст. своєю культурою була знана в Європі, мала найтісніші духовні зв'язки з країнами Західної Європи, зокрема інтенсивний культурний обмін з Італією. Імперія російська хоч далі боролася “за Україну”, настала герматизація культурного процесу в Україні, не існувало її зв'язків зі світом, уведено заборону української мови, навіть неможливо було мати перекладів з інших літератур. Тому й витворилась така ситуація, що й тепер не всі європейці розуміють, що Україна — це не Росія. Сталося це через продуману і підступну політику з боку Росії. Зараз нарешті є можливість відбудови державних організаційних структур на національному ґрунті, повільно, але проходить процес у світі пізнання своєрідності української культури, історії, духовності в цілому.

І саме Італія стала першою країною розгерматизації України. Бо Італія вистраждала сама розуміння специфіки національних проблем. Їй відомі давні традиції славістики, вони в Італії давно існують, бо в ній існує шляхетність гуманітарного мислення, вона ж батьківщина гуманізму. Визначний славіст Санте Грачотті, академік з Римської академії дей Лінчеї, в ті часи директор Інституту слов'янської філології при Римському університеті, він був єдиним на закритті IX конгресу славістів в 1983 році в Києві, що говорив українською мовою. Був виступ ще однієї учасниці, але вона казала: “Дякую вас!”, а один академік говорив російською мовою і казав “Благодарю вам!...” На тому з'їзді запам'ятала Оксана як дивився на стіни Київської академії з військовим училищем всередині. Дивився і мовчав, і всі мовчали, бо було довкруги багато літературознавців у цивільному. Коли ж треба було професорові Грачотті порозумітися з Києвом і він, не будучи свідомим наслідків, кілька років пізніше довідався, що в Римі та в інших містах Італії замість запрошених україністів уже давно викладали русисти, яких там і так не бракує.

В Неаполітанському інституті сходознавчих студій, його славіст світової слави Ріккардо Піккйо, він і ініціатор МАУ, дбає,

щоб в італійських університетах були катедри української історії, мови й літератури, є різних профілів молоді фахівці, що хочуть займатись україністикою. Дуже зацікавились Україною відомі видавництва, часописи, також, зрештою різноманітні інституції що звертають свою увагу до України. Цього року в травні відбулася в Римі наукова конференція Польського інституту християнської культури присвячена темі відродження національної свідомості в XV—XVII ст. в Польщі, Литві, в Білорусі й в Україні. Треба думати, що мотором до зростання інтересу до України не тільки гуманістична солідарність, наукове сумління, але й політична ситуація. Наша країна стає ключовою проблемою у процесі дезінтеграції економіки СРСР.

Явище русифікації, зокрема щодо мови незрозуміле людям. Ми ж маємо велику культуру, як же могло статися таке — питають. І треба нам знати, як відповісти на це питання.

Потрібні нам широкі зв'язки — наукові, міжнародні. Допоміжною стане в цьому МАУ. Міжнародна школа україністики при МАУ будуть зацікавлені письменники, видавці, бізнесмени багатьох країн. Щороку в Україні відбуватимуться курси для славістів з інших країн. З часом Київська школа стане частиною навчального циклу літньої школи україністики при Українському науковому інституті Гарвардського університету, де рівень викладання гуманістичних дисциплін є високий. Але треба вірити, що все ж таки після всіх катастрофічних деструкцій вивчати мову треба таки в Україні. Треба створити і Державу Слова, без цього не буде гармонії в світі. Треба й талантів, треба фахівців, але необхідні також чесні й відповідальні люди, яких нічим вже не можна залякати.

Останнє питання в інтерв'ю, що дала його провідниця Людмила Навальна поетесі — це про пляни щодо майбутньої творчості. О. Пахльовська закінчує два прозові твори: “Координати болю” і роман “Перуджійські поцілунки”. “Бунт жанру”, це дещо веселий твір про любов і про “неприкаяність людської душі в сучасному світі”. Докінчує також монографію “Поезія італійського герметизму”. Готує книгу віршів і книгу п'єс. Найцікавішим для авторки є книга “Українська Атлантика”, яку пише на замовлення КІУС (Канадського Інституту Українських Студій). Це спроба дослідити синтетично історію України та

діялектику її взаємин зі світом. Це спроба вивести на поверхню для початку хоч контур реальної автентичної культури України, бо для світу це поки що потоплена Атлантика, а з другого боку — дослідити причини потоплення України як Атлантики.

Бажаємо нашій непересічній і такій талановитій поетесі здійснити всі ці плани щодо творчості. Але ще більше вдячності будить у наших серцях її віра й запевнення, що буде перемога розуму, духовності, порядності, чести, не буде року Білого Коня з Апокаліпсису, а настане Рік Білого Коня.

Подано скорочено за статтею:

*“Я вірю, я знаю — повинні перемогти
розум, духовність, порядність, честь”*

**Інтерв'ю з Оксаною Пахльовською, Людмили Навальної.
“Вісті з України” ч. 19, травень 1990 р.**

БЛАЖЕНСТВА ПРОВІДНИКА

Благословенний провідник, який не шукав ще високими місцями, але був покликаний до служби задля здібності та охоти служити.

Благословенний провідник, який знає, куди він іде, чому він там прямує, і як туди зайти.

Благословенний провідник, якому чужа знеохота, та який не шукає викрутів.

Благословенний провідник, який знає як проводити, який не є диктатором; справжні провідники завжди скромні.

Благословенний той провідник, який шукає найкращого для тих, яким він служить.

Благословенний провідник, який дбає про добро йому довірених, а не про особисту насолоду, заспокоюючи власні амбіції.

Благословенний провідник, який виховує нових провідників в процесі свого провідництва.

Благословенний провідник, який крокує разом із спільнотою, який правильно інтерпретує знаки на стежках, що ведуть до успіху.

Благословенний провідник, який думкою в небесах, а ногами на землі.

Благословенний провідник, який уважає провідництво службою для добра загалу.

Переклад з англійської мови невідомого автора.

Переклав В.С.

ЗАГРОЗА РОЗБРАТУ

В останньому числі “Аву”, у статті про загрози сучасній Україні, автор П. Онишкевич натякнув на одну велику загрозу самостійницькому рухові на Рідних Землях: можливість поділу і сварок у націоналістично-демократичному таборі, зокрема поділ поміж членами РУХ-у. Я б хотів тут коротко проаналізувати цю загрозу.

Відколи почались в людському суспільстві революції, то завжди був поміж революціонерами поділ на дві засадничі групи: на тих, які хочуть акції, зокрема мілітантної акції (назв'їм їх “активістами”), і на тих, які хочуть здобути ці самі цілі, але більш поміркованим, еволюційним чи дипломатичним шляхом (назв'їм їх “поміркованими”). Такий поділ природний і закономірний. Бачимо його, наприклад, у французькій революції чи російській. Бачимо його у визвольних змаганнях Ірландії, Індії, чи Ізраїлю. Бачимо його й у наших українських Визвольних Змаганнях — донині маємо поділ на “бандерівців” і “мельниківців” в націоналістичному таборі.

Поділ цей ще сам по собі не є конечно шкідливим. В Ізраїлю, наприклад, група Іргун підкладала бомби і займалась терором проти британців в той час, коли більш помірковані партії йшли дипломатичним шляхом. Ці дві групи, хоч на папері були собі ворожі, але в дійсності співпрацювали зі собою. “Помірковані” вживали існування терористів за аргумент у своїх переговорах: “Дайте нам, що ми хочемо, бо інакше Іргун перебере провід поміж жидами і тоді ви будете мати справжні проблеми!”

Але такий поділ може бути й дуже деструктивним, коли переміниться в зажерті міжусобиці й братовбивство. Так сталося було в Індії і в Ірландії. На жаль, історія нас вчить, що таке дуже легко може статись і в нас, в українців. Такий деструктивний поділ міг би дуже, а дуже підкосити наші сили сьогодні. “Боже, нам єдність подай!...”

Якже ж насправді мають ся справи сьогодні?

Донедавна цього поділу не було видно - ззовні. Все діялось під загальною “парасолею” РУХ-у, до якого входили всі і вся: від завзятих націоналістів-самостійників до “ліберальних” комуністів (навіть активних членів компартії). В ситуації 1989-го року такий широкий спектр політичних напрямків був кінцевим, щоб справу зрушити з місця. РУХ показався

надзвичайно успішною інституцією; він сповнив всі надії своїх основників і вибився на провідну силу в процесі демократизації й українізації України. Еволюційною політичною дорогою він перемінив Україну із відсталої глухої провінції Щербицького на динамічну провідну республіку, в авангарді інших суверенних республік СРСР.

Але із цим успіхом прийшов і сподіваний поділ. Деякі кола українців в Україні і в діаспорі ніколи не погодились із “принципом універсальності”, який був підставою стратегії і тактики РУХ-у. Зокрема, ніколи не сприйняли РУХ-у націоналістичні бандерівці, які — хоч спершу не критикували і не поборювали цієї організації, але ніколи її активно не піддержали. Наприклад, бандерівська партія і її численні організації в діаспорі ніколи не дали цента допомоги із своїх зібраних мільйонів доларів на “Фонд Воюючої України” ні РУХ-ові, ні організаціям пов'язаним з РУХ-ом, як, напр., Фондові Допомоги Дітям Чорнобиля. В Україні бандерівська партія почала нав'язувати тихі контакти із більш активними елементами і провадити агітацію до більш воєнничої акції. В умовинах сьогодняшнього стану в Україні не треба було йти далеко, щоб знайти палких прихильників таких поглядів, зокрема на Західних Землях (в Галичині і Волині), де Степан Бандера втішається сьогодні великим респектом. Найбільш успішною була акція мобілізації молоді, яка і так з-дня-на-день стає щораз то більш активною і мілітантно наставленою, і то не лиш у Львові, але й в Києві і на Східних Землях України. Створились такі організації, як СНУМ, різні студентські групи тощо.

Але ж активізацію української молоді не можна приписати лиш націоналістам з діаспори. Це був природний, спонтанний процес, спричинений глибокими душевними потребами цієї молоді, яка за останні роки комунізму втратила будь-які ідеали, мрії, мету, і органічно потребувала нової, позитивної, активної ідеології. Активізація молоді була б сталась все одно; діаспорні націоналісти її не спричинили. Радше можна сказати, що за активізована молодь шукала “боевої” ідеології і найшла її в українському націоналізмі стилю Донцова. Іншими словами, сьогодняшні мілітантні угруповання української молоді не є “бандерівські”, а радше вони кооптували собі чимало “бандерівсько” філософії, методології й реторики.

Тому, що бандерівська партія не довіряла РУХ-ові, наставлення нових активістичних студентських і молодіжних організацій теж до певної міри негативно до РУХ-у і його

провідників. Прочитайте лиш інтерв'ю з голодуючими студентами. Це негативне наставлення можна було наявно відчутти під час 2-их зборів РУХ-у в жовтні, коли були дуже критичні голоси збоку молодих людей-активістів, що, мовляв, РУХ нічого не зробив і що вже час створити іншу, більш боеву організацію для боротьби за повну незалежність України (зі зброєю, якщо буде треба). Успіх студентського страйку і голодівки дали цим молодим активістам чимало відваги і збільшили багатократно їхні ряди. Піддержало їх теж чимало старших. Між сьогодняшніми українськими провідниками вибивається ряд запальчивих, харизматичних осіб, як напр., Степан Хмара, про якого сьогодні всі говорять.

Взагалі в Україні, зокрема на Західних Землях, сьогодні атмосфера щораз то більш воєннична. Створено українську міліцію, є чутки про це, що там десь в лісах вишколюються українські вояки, збирають зброю тощо. Ніхто й не сумнівається, що, скоріше чи пізніше, буде українська армія, питання тільки коли. Такий настрій, очевидно, головню панує серед свідомої молоді — тих, котрі були на студентських страйках, демонстраціях, мітингах. Це вже не завзяті одиниці, а маса розбудженої молоді, яка всім серцем обняла ідею української державности, і вже сьогодні готова йти на барикади боротись за волю свого народу. Це стихія, якої не можна ігнорувати.

Очевидно, еволюційно-дипломатичний підхід РУХ-у здається цій молоді повільним і неефективним. В молодечому запалі ці молоді люди не бачать, яку колосальну роботу і за який коротесенький час проробили провідники РУХ-у своїми “слимаковими” методами. Тому й бачимо цей поділ, тому й загроза розбрату.

На другому з'їзді РУХ-у вдалось оминати якогось розколу в організації, і все закінчилось мирно, в єдності. Чи довго так буде — не знаю. Мені здається, що до якого року, РУХ або попаде під контроль крила активістів, або розколеться на двоє. Маймо надію, що в тому випадку ці дві групи не будуть себе поборювати, а будуть спільно йти до однієї мети, хоч різними шляхами. Тільки така гармонія між “активістами” а “поміркованими” може увінчатись якимнебудь успіхом для нашої спільної справи. Будь-який розбрат гарантує нам поразку — а це дуже добре розуміють наші вороги. Не думаймо, що всі наші непорозуміння виникають від нас — напевно багато з них спровоковані агентами КГБ і іншими “товаришами”!

Тому дуже й дуже важливим є, щоб ми, з діаспори, не причинились до створення розбрату поміж нашими людьми в Україні. Було б непростимим гріхом супроти нашої історії, якби ми перенесли в Україну в цей критичний для неї час наші спори й міжусобиці, які ділили українську еміграцію за останніх 50 років. Брати й сестри з будь-якої політичної партії — схаменіться! Подумайте, що ви робите, поки не буде запізно! Чи ви хочете мати на своїй совісті п'ятно, що це ви завалили пробуджену Україну, поки вона навіть мала час прочунятись?

**Михайло Мохнатий
АВУ**

БЕРЕЗЕНЬ

ШАНОВНІ ЕКСТЕРМІСТИ !

Я думаю, що ж воно ми за народ такий, якого доля поселила в центрі Європи, що ж воно ми за народ і з чим ми прийшли у фінал цього 20-го століття, коли інші народи досягли і високих цивілізацій, і високих демократій, і високих культур, і хто ж ми такі на цьому тлі? Що ж ми за народ такий, який прийшли під кінець цього 20-го століття глухонімими, без своєї мови, і чого то ми вижебруємо право державності цієї мови у Володимира Макаровича Кравчука, українця з Волині, допрошуємо в нього, сина цього народу, щоби він дозволив, щоби ця мова була державною.

Що ж ми за народ такий, якому доля поклала такі ґрунти, що могла б сьогодні жити дай Боже, а ми наче без землі залишились, отруїли її і радіацією її засипали? Що ж ми за народ такий, в якого, власне кажучи, й майбутнього не буде якщо так все буде продовжуватися, як є сьогодні і з Чорнобилем, і з Чернівцями?

Що ж з нами сьогодні відбувається? Що ж сталося? Що ж ми за народ, який посилає своїх делегатів на 1-ий З'їзд до Москви і працює весь бюрократичний апарат для того, щоб майже ніхто з розумних людей не виступив, а щоби виступили ті, кому ми знову будемо нагадувати, що ми українці, майже поліцаї і серебери, що вічно накидуються на все добре й світле, що є в інших народів.

Для чого це робиться? Я кажу про те, а дорогому Сверичуку я відповім, якщо Власов приходив о 6-ій годині, то я був би і Черняк приходили б о 4-ій ранку туди, але вже звечера було сказано, про те, щоби слова нам не давати.

Через те давайте ще раз будемо думати, що ж ми за народ такий, коли ми, затверджуючи на Комітеті по архітектурі і будівництву Коновалова міністра Мінстредмаша, він же і я його запитував, як міг, тому, що вся атомна енергетика перейде до нього. Хто дав дозвіл в зоні Чорнобильській будувати завод по переробці ядерних відходів, куди будуть звозити з усього світа як в останню кабальну державу, і там будуть переробляти, він, притиснутий до стінки, зізнався: "А що ж ви за народ такой, кагда сам Платон, ваш президент Академии наук, придгласив такой завод строиты?" Що ж ми за народ такий, коли ми кидаємо тільки

сил для того, щоби анулювати, по-моєму найзлочинніший задум, який можна було зробити для того, щоби одрізати весь південь України, умертвити його, — це канал Дунай-Дніпро, я допитую палатведе (?) міністра, який на цю роль претендує, і він щиро каже: “А це запропонував Володимир Васильович Щербицький”.

Товариші, я кажу це ось до чого. Ще раз повторюю: Що ж ми за такий народ, а по-моєму, абсолютно нормальний народ у всьому і в психіці, і не ледачі ніби, а біда, мабуть, в тому, що ми вічно не мали своєї державності, не маємо її і зараз, а народ без державності він ніколи не мав свого справжнього уряду, не мав він його і сьогодні. І РУХ необхідний тому, що якщо цей уряд тих керівників, яких ми маємо, якщо вони нам зроблять перебудову по-своєму образу і подобі, вона нам не потрібна. Через те прийшов народ, який вирішив творити свою долю, врешті-решт, вкінці-кінців на цій землі і тому РУХ необхідний.

Леоніде Макаровичу, дорогий, я вас справді шаную і вас Володимире Васильовичу і багатьох, їйбогу для пропаганди РУХ-у ніхто більше за вас не зробив, і я переконаний, що якби не вся та кампанія проти РУХ-у, ми, що не кажіть, це правда, ліниві, ментальні українці, мабуть і досі думали б створювати його, чи не створювати. Спасибі велике, ви допомогли нам всім, чим могли.

Дальше, товариші, я закінчую, я лише хотів сказати до нашого шановного литовця (делегата)... Він говорив про те, що вони планують про те, щоби компартія Литви була автономною, була самостійною. Дорогий колего із Литви, я вам хотів сказати, що наша компартія, — це моя особиста думка, я готовий за неї відповідати як комуніст, — вже давним-давно самостійна, тому що вона настільки відстала від перебудови, що вона справді самотня і горда позаду.

(Слово Вол. Яворівського на Зборах НРУ, 1 липня 1989, в Києві)

З “БУРЛАКАМИ” ПО УКРАЇНІ 1990 р.

“... в Україну ідіть, діти!”

Т. Шевченко

Правдоподібно, кожний український відвідувач своєї батьківщини з діаспори прагне передусім відвідати своїх рідних, місцевість народження, побачити, побувати і помолитися в тих славних святих старовинних святинях України, які в дійсності творили нашу історію, формували нашу культуру і створили своєрідну українську духовність. Бо ті святині найбільше притягають наших чи іноземних відвідувачів в Україну.

Вже навіть їдучи з київського, взглядно Бориспільського летовища (яке є ще дуже зрусіфіковане зовнішнім виглядом, а особливо чужомовними написами) в Київ на лівому боці Дніпра, здалека видніють золоті верхи копули св. Софіївського Собору з комплексом його забудовань. Неподалі на Володимирській гірці височіє, неначе модерний суперник, сіра гігантська постать-статуя жінки з щитом на лівому рамені і піднесенням мечем у правій руці. Провідниця, що їхала з нами в автобусі, пояснювала нам, що це, мовляв, символ страдниць, символ матері, батьківщини, що це остаточно символ України. Один із філософуючих туристів пояснював собі ось так: “Подивіться — каже він, — вона, ця статуя, звернена обличчям на півночі. Вона кричить “дикій” півночі: “Іду на ви!” та “Геть від задрипанки — Москви!” Вона статуя наша. Хто ж в дійсності знає мотивацію мистця чи архітекта, який вирішив поставити її в такий позиції, як вона є? В дійсності її і Укр. Музей Історії Вітчизняної Війни поставили за часів застою Брежнєва в пам’ять радянських воїнів 2-ої Світової війни. Люди чомусь тепер її не злюблюють і кажуть, що, якщоб Брежнєв був дав ту сталь, зужиту на статую, і домішав до металів на ложки, то всі люди в Союзі мали б добрі ложки, які не чорніли б. Тут ми вперше побачили широкий і розлогий Дніпро, який спокійно плив, неначе його не обходили людські змагання і страждання, які так часто кінчаються суєтою чи проминаючою марнотою.

Копія чудотворної ікони Почаївської Божої Матері з Почаївського монастиря. Монастир цей був у певний час під опікою отців Василіян. Копію ікони виконав мистець Де Філіппі й вона є у Василіянській церкві свв. Петра і Павла в Мондері, Алберта, Канада.

Наші справжні відвідини святинь почалися відвідинами Почаївської Лаври, Крем'янецького району, Тернопільської області. Ми все мріяли побачити її. Здалека від П. Лаври є чудовий, величний, на горі. З подвіря Лаври видно довкруги села, овочеві сади, поля. Лавра складається з св. Успенського і св. Троїцького соборів та різних забудовань. Людей було багато. Вони йшли сюди і туди. Йдучи до гори, до самої Лаври, можна завважити традиційних жебраків. Можливо, що це слово образливе, але справді це були люди старші і молодші, каліки, немічні й інваліди, навіть діти жебрали. Дехто говорив російською мовою, дехто прислухувався до мови прихожих і такою мовою просив. Дехто жалібно приспівував. Особливо запам'ятався малий і гарний хлопчина, приблизно років п'ять, який вмів досить "професійно" просити, дивлячись жалібно і благаючи в очі переходячих. Люди щедро йому дарували і він все це заносив свій, як виглядало, матері.

Нам пощастило мати провідника цих відвідин духівника, який володів поправною українською мовою. Інші мали провідників, які говорили виключно російською мовою. Дух, суть вияснювань навіть і нашого провідника був близький духові московському, а то навіть царському. Виглядало, що він мав "задавнену освіту", тому я йому не дивувався, бо так його навчили. Інші були більше вороже наставлені до українства. Відправа в Лаврі була російською мовою. Хоч я уважно пробував прислухуватися літургичній мові, незвиклому було трудно її зрозуміти. І це боліло. Населення довкруги було наше, крім деяких туристів. Це ж кінець галицького Поділля і початок Волині. Лавра за походженням українська православна. В певні роки була вона під опікою отців Василіян, які сильно розвинули друкарню і видали цінні публікації важливих богословських, освітніх та освідомлюючих книг. Безперечно, що московські царі та влада советів мали пригноблюючий і руйнівний вплив. В один час за царських часів тут друкувався "Почаєвський листок", реакційний чорносотенний орган "Союза Руского Народа". Тому то, можливо, в духівників не відчувалося якоїсь звичайної людської прихильності до свідомого українського світовідчуття. Тому то якось так неохоче ті отці "дозволили" заспівати хором "Бурлака" так важливу, суттєву і актуальну пісню про Почаївське чудо "Ой зійшла зоря над Почаєвом". Хор заспівав цю пісню-молитву в тінях дерев церковного подвір'я. Звучання цієї пісні під Лаврою линуло якось так широко, так милозвучно і молитовно, що вона

сильно потрясла почуванням всіх, хто її тоді слухав. А людей насходилося багато-багато. Після оглядин Поч. Лаври, наш духівник розчулився і благав, щоб хор заспівав бодай ще одну-дві пісні. На кивчик пальця, здисциплінований "Бурлака" під проводом маестра Хміля подарував присутнім знаменитого "Блажен мужа", київського напіву, обр. Гнатишина. Це знову зробило велике, глибоке і потрясаюче вражіння на присутніх, а розчулений отець провідник зніяковіло протер зволожені очі і немов зачарований на хвилинку не міг промовити ні слова. Давня київська молитовна мелодія сильно стрясла його людську свідомість, а можливо й національну. Можливо, наново запалена українська іскорка в душі слухачів матиме вплив на позитивну зміну Почаєва. Тут постала іскорка віри, що наш Почаїв, на нашій землі, серед наших людей ще в наших часах відправлятиме і заговорить до нас нашим духом і рідною мовою України, Суверенної України. І це буде друге чудо рідного Почаєва. І тоді ми ще раз повернемо до Тебе, наш Почаєве, з ще могутнішими "Бурлаками".

ПЛАСТУНИ З УКРАЇНИ СКЛАДАЮТЬ ПЛАСТОВУ ПРИСЯГУ

Нові обставини уможливили нам, пластунам у діаспорі, нав'язати безпосередні контакти з громадськими провідниками в Україні, які зробили заходи відновити український Пласт. І ось вперше ми мали нагоду вітати на Північно-американському континенті трьох пластунів зі Львова.

Два з них приїхали до Канади на запрошення Крайової Пластової Старшини Канади: Ігор Гринів (29 років), голова Товариства "Леви" у Львові, депутат Верховної Ради України, є членом опікунів Пласту у Львові; Орест Шот (27 років), депутат міської обласної Ради Львова, член тимчасової Крайової Ради Пласту є діючим організатором і виховником молоді (у віці 16 років) при Товаристві "Лева". Оба вони виявили зацікавлення приїхати на Захід, щоб довідатися більше про пластову організацію та пройти пластовий вишкіл виховника. Тому що Ігор

Гринів мав особисті знайомства з деякими членами Пласту в Канаді, він і його друг Орест Шот були запрошені до Канади.

Приїхавши до Торонто, вони відбули інтенсивний вишкіл виховника (матеріали в скороченій формі, які нормально проходять пластові виховники в діаспорі!) Окрім вишколу та зустрічі з членами КПС та іншими пластовими провідниками, вони відбули багатогодинні дискусії (головно на ідеологічні та методичні теми) з головою КПС та іншими членами пластового проводу. З Нью Йорку був присутній пл. сен. Петро Содоль, член ГПБ. Мабуть, наша прихильність до них та їхнє бажання відновити пластову ідею в Україні створили приятний ґрунт до співпраці. Оба вони виявили бажання стати повними пластунами, зложивши пластову присягу перед своїм поверненням в Україну.

Бажанням було у нас провести цю урочистість разом з третім провідником Пласту зі Львова, Олесем Криськовим, але через перешкоди це було неможливо. Тому рішення було відбутися церемоніял пластової присяги на вишкільному таборі для юнацтва "Золота Булава", який саме відбувався на оселі "Батурин" біля Монреалю. Акт заприсяження провів голова КПС Канади пл. сен. Орест Джулинський.

*Пластуни з України запаюють смолоскип в таборі
"Золота Булава"*

Варто поінформувати читачів про цілий церемоніал, бо він відбувся дуже святочно, емоційно, з пластовою романтикою і чаром! Церемоніал відбувся у вечорі 1-го липня, при ватрі зі співучастю учасників і проводу табору “Золота Булава” та гостей з оселі. Спочатку відбулося церемоніальне запалення пластової ватри. Пл. сен. О. Джулинський промовляв про символ пластової ідеї — вогонь, який погас в Україні, понесли у світ поодинокі пластуни і знову злучили його в горючу пластову ватру Пласту в діяспорі. Горіла вона довгі роки аж до сьогодні, коли знову настає час передати її в Україну.

Під час виголошення цих слів відбулася церемонія передання вогню: голова КПС, засвітивши свічку — передав вогонь її через комендантів таборів всім учасникам табору. В колі горючих свічок голова КПС викликав представників трьох урядів: УПУ, УСП, УПС, які запалили смолоскипи трьом гостям з України (І. Гринів, О. Криський, О. Шот), а вони запалили пластову ватру під звуки пісні “Не журіться, юні друзі”.

Після запалення ватри відбулася церемонія пластової присяги: пл. сен. Орест Джулинський, голова КПС, викликавши хорунжих з національним прапором та двох пластунів з України провів пластову присягу, а опісля, під звуки мурмурандом мелодії Ігор Гринів і Орест Шот зложили пластовий обіт тримаючи в своїх руках синьо-жовтий національний прапор. На кінець пластового обіту Ігор Гринів і Орест Шот поцілували прапор, а Орест Джулинський прочитав молитву, в якій була просьба до Всевишнього допомогти новозаприсяженим пластунам жити і працювати згідно з пластовим законом.

На кінець церемонії пластової присяги всі заспівали пісню “Гей у лузі”. Опісля юнаки і юначки передали на руки Олесь Криськова привіт для юнаків і юначок в Україні, а таборовики заспівали пісню “Де гори Карпати” (“Писаний Камінь”). Зворушливий момент закінчився подякою Олесь Криськова та коротким словом Ігоря Гриніва, а ватра, розгорівшись, ... “сипала зорям привіт”.

пл. сен. О. Джулинський

“ЧОРНОМОРЦІ” ВІДБУЛИ ВЕЛИКУ РАДУ

Боффало, Н.Й. (Б. Пашковський) — В днях 23-го і 24-го червня 1990 р. тут відбулася на на пластовій оселі “Новий Сокіл” Велика Рада 10-го Куреня УПС “Чорноморці”. Багато з-поміж учасників Ради таборували колись на Новому Соколі і вони з приємністю пригадують собі пригоди ранньої молодости. Здавалося, що дощова і холодна погода пригасить ентузіазм учасників, які добре знають, що дощ любить пластунів, а ще й до того Чорноморців. Та у них сьогодні велика радість. Вітають на своїй Великій Раді достойного гостя з України. Це перший раз за довгих 40 років пластування на вільній землі Вашингтона учасники слухають привіт з рідної землі. Привіз його голова відродженого Пласту в Україні Олесь Криський, голова “Просвітницького-спортивного товариства Пласт” у Львові.

В короткому слові до присутніх він передав привіт пластунам Чорноморцям від тих, що підготовляють морське пластування в Україні. Ідеї українського пласту не завмерли під жорстоким режимом окупанта. Їх плекали далше ті, що покинули рідні землі і опинилися у вільному західньому світі. І за це ми вам вдячні — каже Олесь Криський.

В часі нарад створено фонд допомоги потребам, зв'язаним з морським пластуванням в Україні.

До новообранної курінної старшини ввійшли: Курінний пл. сен. д-р Андрій Войтових, курінний суддя пл. сен. Олег Колодій, скарбник пл. сен. Андрій Гадзевич, писар пл. сен. Нестор Кольцо, зв'язковий з 25-им куренем УСП пл. сен. Володимир Темницький, редактор листа зв'язку “Чорноморець” пл. сен. Андрій Храпливий і зв'язковий з морськими пластунами в Україні пл. сен. Володимир Пилишенко.

Цікавою і потішаючою обставиною є те, що більшість членів курінної старшини це вже тут роджені особи. Наради були ділові і спокійні. Розговорна мова — українська. Кінцеве “Доброго Вітру” і наші Чорноморці роз'їхались додів з надією погуляти по Чорному морі.

З'ЇЗД ПЛАСТУ В УКРАЇНІ

В днях 19-21 жовтня у Моршині в Карпатах, відбувся черговий з'їзд Пласту в Україні.

З'їзд ухвалив проект статуту, який після обговорення у місцевих осередках, буде затверджений на черговому з'їзді, та вибрав Тимчасову Крайову Пластову Раду (ТКПР). У склад ТКПР увійшли: Олег Покальчук (Луцьк), Богдан Генега (Львів), Олесь Криський (Львів), Ігор Гринів (Київ), Олесь Пасічник (Львів), Валерій Олійник (Донецьке), Степан Корчинський (Івано-Франківське), Володимир Скоробський (Київ), та Богдан Гасюк (Львів).

Головними завданнями ТКПР є приготувати черговий крайовий з'їзд не пізніше як у березні 1991 року, затверджувати кандидатів на записування, координувати діяльність п'ятих комісій: таборової, юнацької, новацької, статутової, і господарської, допомагати в організації пластових станиць.

Частина програми з'їзду була призначена на звіти пластових осередків. Підсумки звітів виявили, що існують десятки юнацьких гуртків, які є в стадії організації, але нема відповідної кількості кваліфікованих впорядників. Організаційно завершені та провадять нормальні пластові зайняття покищо тільки три підготовчі курені УПЮ: Курінь юнаків ім. Василя Стуса у Луцьку — зв'язковий Олег Покальчук, Курінь ім. Данила Галицького у Львові — зв'язковий Орест Шот та Курінь юначок ім. Олени Степанівної у Львові — зв'язкова Олена Кондратик. Крім того у Львові є ще 23 гуртки юнаків та 5 гуртків юначок, які покищо не згуртовані в курені. Офіційно Пласт є зареєстрований тільки у двох областях — Львівській та Івано-Франківській.

З'їзд затвердив дві постанови: перша, що дальші записування осіб з терену України можуть відбутися тільки за попередньою згодою пленуму ТКПР України, або Головної Пластової Булави (ГПБ); друга — звернутися до Верховної Ради України із заявою, що Пласт відновив свою діяльність в Україні та існує як окрема молодіжна організація.

У з'їзді брали участь 162 пластуни та гостей, з того 59 із правом голосу. Присутніми були представники із таких областей: Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Волинська, Рівенська, Київська, Донецька, Закарпатська та інші. Найбільш чисельною групою були пластуни та гості із Львівщини у числі 97.

*Президія Крайового З'їзду Пласту в Моршині
(зліва): пл. сен. Богдан Генега, ст. пл. Володимир
Скоробський і ст. пл. Богдан Гасюк*

Між учасниками були чотири члени Пласту із 1920-их років, гості — члени із ЗСА, Канади, Німеччини, делегація литовських скавток, та Президія тимчасової Крайової Ради Пласту в Польщі. Уповноваженими представниками Пласту в діаспорі були — Людмила Дармограй, головна булавна новачок, та Петро Содоль, головний булавний юнаків.

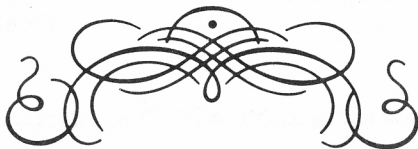
З'їздом дуже вміло проводила Президія у складі Богдан Генега, Володимир Скоробський та Богдан Гасюк, а за господарську ділянку відповідав Олесь Криський, який zorganizував відповідні приміщення на наради, нічліги, цікавий концерт і фільм та дуже смачне харчування.

Пресова Служба ГПБ

“ЗЕЛЕНИЙ СВІТ”

Оце рекламна афіша-плякат екологічного т-ва “Зелений Світ” в Україні. У формі пародії славного малюнку Іллі Репіна — “Запорожці пишуть листа...” Даючи кожній особі на малюнку газ-маску та комин, цим представляється жохливий стан індустріального занечищення повітря та взагалі природи на Запоріжжі, Україна, де є особливо поширені занедужання на легені та висока смертність новонароджених дітей. За Юрієм Щербаком — головою “Зеленого Світу” — це мало б означати нове мислення у глобальній стратегії запобігти світовому лихові екологічного занечищення.

НАМ НЕОБХІДНІ КОМП'ЮТЕРНІ ПРОГРАМИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Відгук на статтю “В Україну поїде 300 комп'ютерних систем” — “Свобода” 6.10. 1990 р., ч.192.

Перебуваючи в США, я з цікавістю перерхитував українські газети. В щоденнику “Свобода” із статті “В Україну поїде 300 комп'ютерних систем від 6.10.1990р. дізнався про ту велику роботу, яку проводить Ярослав Шепелевець (Джан Шеп, пастор Євангелицько-Лютеранської Церкви Америки), щоб допомогти Україні. Зокрема заслуговують на щире подяку і всіляку підтримку старання, щодо придбання комп'ютерних системи для наших шкіл. В даній статті вказано, що комп'ютери робитимуть українські школи у найбільш зрусіфікованих районах України більш престижевими і перспективними.

Чи насправді лише комп'ютерні системи робитимуть українські школи більш престижевими? Я вважаю, що суттєве значення при цьому має те, якою мовою складена комп'ютерна програма.

В даній статті не сказано, якою мовою складена програма.

Але якщо програма вироблена англійською мовою, а до неї додано тільки український шрифт, то це — в силу того, що ні діти, ні учителі в достатній мірі не володіють англійською мовою, — викличе певні труднощі щодо користування комп'ютерами, зменшить той коефіцієнт корисної дії, ту віддачу, яку можна б було дотримати, якби мова була рідною. Я розумію саме це — отримати якнайбільшу користь у навчанні дітей — мають на увазі всі пани-добродії, котрі вислали комп'ютери, а не лише переведення самої акції допомоги.

Отже в силу того, що вчителям і учням буде важко відразу працювати, провадити навчальний процес на комп'ютерах, програма яких є англійською мовою, вони будуть намагатись полегшити собі завдання і намагатимуться пристосуватись до існуючих вже програм, а це програми російською мовою. Силою тої реальної ситуації, яка є сьогодні на Україні, навчальний процес на комп'ютерах, програми яких складані англійською мовою, в більшості — “задля добра учнів і навчального процесу” — буде

сприяти тому, що будуть шукати і користуватись програмами російською мовою, а це буде сприяти ще більшій русифікації українських шкіл.

Майже всі цивілізовані народи світу спромоглися виробити програму для роботи з комп'ютерами на своїй рідній мові. Це зробили навіть народи, які користуються ієрогліфами, що було, очевидно, важко зробити. Відсутність програми англійською мовою не перешкоджає представникам всіх цих народів сумлінно вивчати і добре володіти англійською мовою.

Підростаючому поколінню існування комп'ютерних програм рідною мовою дає можливість легко засвоїти комп'ютер та добре працювати на ньому. У дітей закладається почуття пошани і гордості до своєї рідної мови, за допомогою якої можна наказувати і керувати машиною.

Прибувши до Клівленду (стейт Огайо), я довідався, що існує комп'ютерна програма українською мовою і є теоретичний посібник щодо користування цією програмою "РЕДАПИС" я з приємністю зацікавився з автором цього посібника паном Василем Хмільком, працівником української фірми "Бета системс Енжінерінг Інк." (8418 Віста Лейн, Клівленд, Огайо, 44130). Дана програма апробована Міжнародним Інститутом Менеджменту у Києві. Актуальність і необхідність користування програмою, складеною українською мовою, є саме вирішальним, переломовим моментом у житті України, коли стоїть питання про реальний зміст закону про мову, декларації про суверенітет (які мають на меті закріпити державність української мови на території України) — саме у навчальному процесі, у вихованні наших дітей нашого майбутнього, майбутнього України, — не може бути предметом для дискусії ні у діаспорі ні на Україні.

Вважаю, що **тільки** комп'ютерні системи **з українською програмою** робитимуть українські школи у найбільш зрусіфікованих районах України більш престижними і більш перспективними.

Адвокат Юрій Колотій
м. Львів, Україна

пл. сен. Стефа Король

ПЕРША ПЛАСТОВА ПРИСЯГА

Львів 12 серпня 1990

Прекрасний, соняшний, літній день. Автобус за автобусом візджає до Шевченківського Гаю, привозить туристів. Валка громадян зі всіх сторін Львова спішить на Архирейську Службу Божу, яку відслужить митрополит Володимир Стернюк в асисті чисельних священиків, при участі хору. Гарячі молитви шлють миряни за незалежну, самостійну Україну і за нашу молодь.

Недалеко престолу стоїть рядом пластова молодь в гарних пластових одностроях. Це виховники, які закінчили успішно вишкіл і сьогодні, в присутності тисяч глядачів, складуть першу пластову присягу, якої тут не складали майже пів століття. Поруч пластової молоді зауважуємо похилі постаті пластових сеніорів, що постійно живуть у Львові, а в Пластовій Організації були ще у передвоєнних роках. Вони тепер допомагають своїми порадами відбудувати Пласт в Україні. З другого боку стоять в одностроях члени Головної Пластової Булави і голови КПС-ів Канади, Німеччини і ЗСА.

Митрополит В. Стернюк грімким голосом промовляє до пластунів, підкреслює, що сам був в молодих роках пластуном, і бажає витривалості, сили і волі бути вірним пластовим ідеалам — бути вірним Богові і Україні. Бажає успіхів в організації дальших пластунів і уділяє своє благословення. Пл. сен. Олександр Криськів переводить присягу. Тричі запитує "чи готові до присяги", а грімкі голоси молодих пластунок і пластунів відповідають "так". Опісля слідує пластова присяга. Присягають тримаючи синьо-жовту ленту, яка простягається від національного прапора вздовж лави присягаючих. Після присяги кожний з них відтинає кусок ленти собі на пам'ятку. До новозаприсяжених пластунів промовляє голова ГПБ та визначні громадяни Львова. Цей незвичайно зворушливий день пластової присяги залишиться у нас свідків в пам'яті до кінця життя.

Пластова Організація в Україні має можливість розвинути і вирости в чисельну та впливову молодечу організацію. Велику роль в тому відіграє українська мова і молодь України, що з великим запалом і новими ідеями вступає в ряди Пласту.

Якщо проаналізуємо Пласт в діаспорі, то зауважимо, що з кожним роком зменшується чисельний стан новацтва, а уживання української мови зменшується. Новацтво, а також і члени других уладів, чим раз менше уживають українську мову. Вони в першу чергу уживають мову країни свого поселення, а українська мова переходить на другий план.

Пласт в діаспорі виконав своє завдання: зберіг Пластову Організацію через довгі роки. Ми були свідками 12-го серпня 1990 року передання пластової ідеї, традиції і історії українській молоді у Львові. Тепер нашим завданням є співпрацювати і допомагати Пластові в Україні для досягнення його повного розвитку для добра молоді і України. Для нас в діаспорі це буде рівночасно новим конкретним завданням і поштовхом до кращої пластової праці тут в наших осередках.

Львів. Пластуни з Америки і Канади по Службі Божій в Шевченківському Гаю, зліва Ю. Войчишин, О. Джулинський, н/н, С. Король, Т. Джулинська

100-ЛІТТЯ ПОСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

*Ти — мій корінь, я — зелена гінь,
Разом нам стояти проти бурі...
Я — струна в твоїй живій бандурі.*

Володимир Коломієць.

Так відчуквають своє коріння, прагнуть бути струнами в “живій бандурі” українці в Канаді. У 1991 році наші поселенці в цій гостинній країні святкують 100-річчя свого поселення. Беруть участь в цьому ювілеї також і представники з України.

Три різні причини іміграції українців до Канади, три щодо часу, соціального стану, рівня освіти та кількості їх учасників. Тому різний їх внесок у суспільне життя Канади. Але вклад їхній у економіку, культуру, соціально-політичне життя значний. Українці своїм прагненням збереження своєї ідентичності допомогли Канаді стати місіонерами багатокультурності. Про це так влучно висловився д-р Чарльз Гобарт, про що є мова далі.

Перша іміграція в останньому десятилітті XIX століття загосподарила прерії на заході Канади, обернувши неужитки, порослі корчами, в урожайні ниви, збагативши тим Канаду сільсько-господарськими продуктами. А поруч з цим, наші піонери збудували в Канаді славну залізницю, яка лучить Схід і Захід.

Заселення українцями канадських прерій, їхнє господарювання, витривалість, а згодом присутність на пості іміграційного агента українця Кирила Геніка та опіка ними д-ра Осипа Леськова і Івана Дерендяка спричинило масову іміграцію українців до Канади.

То ж перша еміграція українців до Канади при кінці XIX ст., поборовши всі складності піонерського життя, причинилася до розвитку канадської агрикультури, вона експортує збіжжя, а тепер постачає його й Україні. Додавши до цього побудову залізниці, оберегла сумежні простори Канади з ЗСА перед експансією американців на канадські терени.

Кому ж завдячують перші емігранти свої успіхи? Перша еміграція мала своїх опікунів. Знавець агрикультурних справ Тиміш Павличенко дав великий вклад, виплекавши достосовані до клімату Канади відповідні зернові культури. Були вже у початках і політичні провідники, що репрезентували українців у

парляменті: в Альберті Андрій Шандро (1913), Тарас Ферлей у Манітобі (1915), Михайло Лучкович (1926), перший представник в домініяльній парламенті в Оттаві.

І так між 1913 і 1963 роками було в різних парламентах Канади 74 послі: 20 в Альберті, 11 з Саскачевану, 26 з Манітоби, 1 з Онтаріо, 13 в федеральному і 3 в сенаті. Порівняно найбільше послів — це вчителі. Треба згадати про їхні досяги. У 1905 році була створена спеціальна школа т.зв. "Рутенська педагогічна школа" для українських вчителів, які мали навчати в державних школах, щоб уможливити порозуміння в них поміж вчителями і учнями. Випускники цієї школи були місіонерами, помічними потребуючим — і учням, і вчителям. Було їх 28 випускників, вони були носіями ідеї двомовності, що потім розвинулася у багатокультурність у Канаді. Цікаве явище, що українців іменували й вибирали послами в таких округах, де були більшістю англосакси.

Та успіхи українців у Канаді у великій мірі залежні були від активності громадських організацій. Піонери з великою любов'ю, завзяттям розбудовували життя громад: Канада вкрилася великою кількістю церков. Перша греко-католицька церква постала 1897 року біля залізничної станції Стар, Альберта, першими священиками були в ній отці з США, в 1902 році прибули оо. Василіяни, була збудована Церква св. Николая у Вінніпегу (1905), тепер — ім. Володимира і Ольги.

Найбільшу місійну працю змогли виконувати школи й україномовні вчителі, українські церкви і священики. Греко-Католицька Церква подбала про такі школи:

1/ Цілоденні (поруч державних) — перша в Мондері, Альта, де вчительками були сестри-служебниці; друга св. Миколая у Вінніпегу; третя св. Йосифа (1915) в Йорктоні; четверта в Айтуні, Саск.; п'ята — в Монреалі; шоста — в Ріджайні (1930). Всі школи були приватні.

І тепер цей тип шкіл у Українській Греко-Католицькій Церкві напоширеніший.

Існує ще Мала Семінарія, що підготовляє питомців на майбутніх священиків, які доповнюють потрібну освіту у Великій Семінарії в Йорктоні, Саск.

Українська Греко-Православна Церква має такі осередки виховно освітньої праці:

1/ Інститут ім. Петра Могили в Саскатуні (1916); Інститут ім. Михайла Грушевського в Едмонтоні; тепер Інститут св. Івана (з 1918). Інститут ім. П. Могили мав у Вінніпегу свою філію. 1946 року

у Вінніпегу постала Колегія св. Андрея, яка веде бурсу, провадить 11 і 12 класи середньої школи (гай-скул) і має Теологічний Відділ, що підготовляє кандидатів на священиків; в 1950 році заіснував такий Інститут ім. св. Володимира в Торонті.

Ці чотири інститути провадять виховну працю серед молоді, кожного літа влаштовують літні курси, на яких молодь навчається українознавства.

Крім згаданих вгорі шкіл, що існують при церквах, ведеться навчання українознавства — початкового і середнього рівня — при церквах і організаціях, а також існують передшкілля та дитячі садки, у православних церквах діють недільні школи. Навчання катехизму у православних громадах є у Народних Домах з додатком також і предметів українознавства.

Проводять свої школи й бурси і Протестанські Церкви: Манітоба Коледж у Вінніпегу, існує бурса при захоронці в Сифтоні та в інших місцях. Євангелицькі церкви та середовища ведуть широку діяльність програмами в телевізії, в радіо, виданнями "Євангельська правда" в Торонті.

Велику роль виконували в минулому Народні Доми, Читальні-Просвіти і Братства. Петро Зварич — відомий культурно-освітній діяч подає, що 200 українських народних домів, які поруч українських церков, були осередками, де плекалася культурно-освітня праця, а з тим прив'язання до матеріка національним корінням.

Виплекане національне коріння, оця зелена гінь з нього, допомогли українцям в Канаді вистояти супроти сили різних бур, стати живими струнами в тих інструментах, що викликають національні почуття. І тому державні мужі Канади відчували відзвук живих струн і почали шукати засобів їх використання для шляхетної ідеї та її дії в житті — шукати засобів багатокультурності в цій винятковій країні. Дія, яка стала тепер такою актуальною в світі, і навіть у СРСР, але, як і можна було сподіватися, тільки на словах. А багатокультурність, яка прямує до розвитку національних культур, яка здібна шанувати національні цінності своїх сусідів, уможливорює мирне співжиття народів, здобуває прихильність, признання.

В СРСР є мова про "перестройку", включно з обіцянками про самостійність республік, але в житті пильна увага над збереженням сильного союзу їх, мовляв, необхідним є його авторитет на міжнародній арені. Кому ж потрібна така держава, від якої народи втікають, бачучи наслідки її правління?

Та погляньмо на документи, що є висловом інших взаємин між народами у Канаді, що є документами шляху до багатокультурности.

Гектор Л. Лянжевен (1865) — один з основників Конфедерації Канади, ось його інтерпретація цієї Конфедерації:

— В новому парламенті не буде раси, національності, релігії чи місцевости. місцевости. Базою діяння... справедливість для всіх, для всіх релігій, для всіх інтересів...

Сер Вільфред Лоріє — прем'єр-міністр Канади (к. 1900 р.):
...в Англії я бачив один із тих зразків готичкої архітектури, що його рука генія ... скомпонувала в одну гармонійну цілість. Ця катедра побудована з мармуру, дуба і граніту. Це є образ нації, якою я хотів би, щоб була Канада. Бо тут я хочу, щоб мармур залишився мармуром, граніт, щоб зберігся гранітом, а дуб залишився дубом. А з усіх цих елементів разом я збудував би велику націю між іншими націями світу.

Лорд Твідсмір — генеральний губернатор Канади, відомий як Джан Букан, визначний англійський письменник — Фрейзервуд, Манітоба, 1936:

... я хочу, об ви пам'ятали також старі українські традиції, ваше чудове народне мистецтво, ваші народні пісні і танці і ваші народні перекази: Я не вірю, щоб будь-який нарід міг бути сильним, якщо він не пам'ятає і не має зв'язку зі своїм минулими.

Д-р Сідней Смит, колишній президент Манітобського і Торонтського університетів, державний секретар закордонних справ Канади (1957):

Немає якоїсь однієї нації (раси). Ми ніколи не притримувалися супроти іммігрантів політики перетоплювального казана. Ніколи не пробували моделювати їх на один і тільки один зразок. Ми росли і міцніли саме завдяки їхнім особливостям.

Джон Дж. Діфенбейкер, прем'єр-міністр Канади (1961):
Для мене Канада подібна до огорожу... Мозаїка є статична і кожний її елемент є окремий і відділений один від одного. Канада не є країною такого роду. Вона також не є "перетоплювальним казаном"... Вона є радше огорожем, в якому насаджено найтриваліші і найкольоритніші квіти з різних країн,...

Д-р Чарльз Гобарт з Каліфорнії, професор соціології в Альбертському університеті (1963):

Шукаєте ідентичности? Ви є чи не найбільша багатокультурна спільнота світу, і це є ваша ідентичність. Це є вклад, що його ви, канадці, маєте дати світові. Ця система багатокультурности діє тепер майже сто років, і ви повинні бути місіонерами цієї справи.

Сенатор А. Дж. Брукс з Нью Брансвіку, колишній міністр федерального уряду і провідник опозиції (1964):

... щоб ми не робили, ми не можемо зробити англійця з француза і не можемо зробити француза з англійця, але ми можемо з обидвох зробити добрих канадців...

Д-р Вотсон Кіркконелл, президент Акадійського університету, поет, перекладач і літературний критик канадської літератури різними мовами:

Немає нічого плиткішого і яловішого, як те, що людина заперечує своїх предків. Стовідсотковий американець або канадець, це звичайно той, хто добровільно затер своє походження, щоб досягнути тим матеріальні користі зі своєї рекламованої лояльності. ... того, чого ми конче потребуємо, це здорового розсудку, щоб визнати і багату різноманітність національних скарбів на цій землі і силу, яку може дати одиниці її національний корінь. (Кенетієн Овертонс, Вінніпег, 1935).

Суддя горожанського суду виголошує при нагоді признавання громадянства новим громадянам:

...Від кожного народу Канада прийняла подарунки з різних культур і зробила їх своєю тривалою спадщиною.

Уважаємо, що тепер, в час святкувань поселення українців у Канаді, а ще в більшій мірі зважаючи на те, що справа української ідентичности, про яку висловили стільки глибоких і корисних для людства думок подані вгорі науковці, провідники держав, буде цікавити людей в Україні, які розуміють необхідність ідентичности, щоб почуватися повноцінними членами свого народу, носіями його духовости, щоб могли боротися із трудами життя й бути щасливими від почуття, що вкладають у вселюдську скарбницю і свою частку.

Т. Горохович

"Я радий додати свій голос до тих, які вшановують великого українського поета Тараса Шевченка. Ми звеличуємо його за його багатий вклад у культуру не лише України, яку він так любив й так вимовно оспівав, але й цілого світу. Його труд є шляхетною частиною нашої історичної спадщини".

Дж. Кеннеді
Президент ЗСА
(вписав при Пам'ятнику Шевченкові у Вашингтоні)

ПОМЕРЛА ОЛЬГА МОНАСТІРСЬКА

*"Блаженні ті, яких вибрав і прийняв Ти.
Господи, і пам'ять їх з роду в рід".*

(пс) 28 червня 1990 р. на 76-му році життя несподівано на серце померла Ольга, з роду Оленюк, Монастирська. Заупокійна панахида відбулася 3 липня в похоронному закладі "Парк меморіал", а Похорон 4 липня з церкви св. Юрія Переможця. Панахиду і Службу Божу правили: отець парох Володимир Тарнавський, о. д-р Євген Камінський і о. Мирон Мартинків. На Панахиді було б. 350 людей, чудово співав хор "Каштани", багато пластунів в одностроях і з прапорами зложили на труну троянди, а труна була покрита пластовою лілеєю. Під час Панахиди про життя і працю Покійної говорили о. В. Тарнавський і д-р Андрій Горняткевич, станичний Пласту. Тлінні останки спочили на Українському цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні.

Вона заслуговує на те, щоби за неї пам'ятати. Була Вона вірна Богові, своїй Церкві і своєму українському народові. Вона була свідомою україркою, активною громадянкою, примірним членом парафії і різних організацій, пластункою, учителькою, мистцем, — казав о. Тарнавський, а станичний Горняткевич, згадавши притчу про сіяча, говорив, що Покійна сіяла "добре зерно", чого доказом є хоч би велика кількість пластунів на Панахиді, яких Вона виховувала в новацтві.

Після похорону на тризні, що відбулася заходом Організації Українок Канади (ОУК) про УНО, прощали Ольгу Монастирську: голова ОУК п-і Чеслава Йопик, голова Гуртка Книголюбів п-і Марія Тодосійчук, Іван Кухаришин від Українського Канадського Музею і Архіву, в якому вона працювала останніх 10 років свого життя, а д-р Мирослав Гладишевський від Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, до якого муж покійної д-р Степан Монастирський належав (помер 13 жовтня 1978 р.) Д-р Петро Саварин, який виконував функцію господаря на тризні і разом з п-і Софією Климкович займався похороном, на доручення КУК, попрощав її від КУК, особисто, від тернопільчан, приятелів і знайомих.

Вінки були від родини, ОУК, Музею і Архіву, Михайлика і т.д., а як "нев'янучий вінок" на поміч Україні присутні зложили \$2,625, через Албертське Товариство Збереження Української Культури. Дякуючи всім, які чимнебудь причинилися до похорону, п. Саварин окремо дякував п-і Софії Климкович, найближчій приятельці Покійної, яка була при смерті її і найбільше похороном займалася, і пані Пелагії Байрак, що зі своїм покійним мужем Михайлом, після св. війни спроводили подружжя Монастирських до Канади. На цвинтарі після відправи присутні заспівали "Вічна пам'ять", "Видиш, брате мій" та пластове "Ніч вже йде".

Вічна їй пам'ять!

УКК...

*Був лиш один УКК-а
і політика така:
музиканти загравали,
щоб всі разом танцювали.*

*Та змінився склад музикантів,
щоб не грали варіантів
і політика така:
всі танцюйте гопака!*

*Обурились танцюристи,
ветерани і юристи,
не будемо танцювати
ми хочемо також грати.*

*То ж всі пляни зготували,
капелью нову створили,
щоб йти з ними танцювати
коломиюку будуть грати.*

*Тепер в Пласті тяжко знати
з ким є краще танцювати,
бо там грають кожний "свої"
а в нас соборні однострої.*

*Там не музика, а крики,
в нас пластові черевики,
як підем у викрутаси
то погубимо обцаси.*

*В нас до танцю добрі шанси,
якщо зникнуть дисонанси,
затанцюєм енергійно
лише грайте гармонійно.*

*В нас політика така:
не підемо коломийки,
не підемо гопака,
краще підемо хрופака?*

1 березня 1991

Головна Пластова Булава з подякою потверджує наступні
вплати на потреби Пласту в Україні й інших краях де
організується Пласт:

п. Параскевія Павлина Подоляк	\$5500
Світовий Конгрес Вільних Українців	канадських \$5000
Кружок Пластприяту в Бостоні	\$2000
Самопоміч Джерзі Ситі	\$1000
Самопоміч Нью-Йорк	\$1000
Самопоміч Гартфорд	\$500
Пластова Станиця Рочестер	\$500
Фундація "Ценко - Добро Творити"	\$500
Владика пл. сен. Стефан Сулик	\$500
Збірка в Кентон, Огайо — пл. сен. Ляриса Музичка і п. Петро Бабич	\$384
Самопоміч Ньюарк	\$300
УНС Пластовий Відділ Рочестер	\$200
Родина Куровицьких	\$109
Відділ УККА Олбані	\$100
Федеральна Кредитівка Рочестер	\$100
Самопоміч Чікаго	\$100
Пл. сен. Орест і Аня Гаврилюки	\$100
Пл. сен. Евстахія Гойдиш	\$100
Пл. сен. Іван і Наталія Головінські	\$100
Пл. сен. Юліян і Лідія Крижановські	\$100
Пл. сен. Юрій і Аврелія Слюсарчуки	\$100
п. Богдан Кавчак з дружиною	\$50
п. Ірена Павлічко	\$50
п. Валентина Чудовська	\$50
Українська Кредитівка Мінеаполіс	\$25
Пл. сен. Дарія Витанович	\$25
Пл. сен. Ніна Самокіш	\$25
п-во Михайло й Ольга Середи	\$25
п. Ярослав Штойко	\$11
п. Йосиф Янкевич	\$10

В пам'ять сл. п. Михайла Середи:

Пл. сен. Юрій і Аврелія Слюсарчуки	\$250
Пл. сен. Михайло й Алла Герці	\$75
Пл. сен. Юрій і д-р Аня Павлічки	\$50
Пл. сен. Орест і Аня Гаврилюки	\$25

В пам'ять сл. п. Софії Кушнір:

Пл. сен. Юрій і Аврелія Слюсарчуки	\$250
--	-------

В пам'ять сл. п. пл. сен. Галі Скорецької:

Ольга Дзядів	\$50
Ляля Алиськевич	\$25
Людмила Дармограй	\$25
Ірена Чайковська	\$25
Оксана Бачинська	\$20
Аня Гаврилюк	\$20
Галя Гірняк	\$20
Евстахія Гойдиш	\$20
Ганка Коренець	\$20
Ольга Кузьмович	\$20
Люба Пежанська	\$20
Христя Савицька	\$20
Уляна Старосольська	\$20
Христина Ференцевич	\$20

В пам'ять сл. п. пл. сен. Ірини Скрипчук:

Пластова Станиця Трентон	\$50
Мирослава Глушок	\$25
Марта і Браєн Грейс	\$25
Ірена і Роберт Койра	\$25
Ірена Охримович	\$25
Орест Побігушко	\$25
Марія і Лезло Сій	\$25
Оксана Бачинська	\$20
Ярослава Лабка	\$20
Іван і Оксана Микитин	\$20
Ростик і Джіна Микитин	\$20
Віра й Іван Яскір	\$20
Михайло і Марія Глушок	\$10
Іван і Софія Головка	\$10
Леся Обаранець	\$10

В пам'ять сл. п. пл. сен. Романа Клоса —

Дружина, діти і внуки	\$250
-----------------------------	-------

Збірка в Кергонксоні в "День Солідарности з Нескореною
Україною":

Пл. сен. М. Січинська	\$25
Родина Хухра	\$25
В. Квас	\$15
Пл. сен. Р. і С. Барановські	\$10